Politika

4 MAYIS 1976 SALI 150 Krş. EKONOMİ

Öldürülmelerinden "değmez" diye vazgeçilmiş

Komandoların iki genci kaçırıp işkence yaptıkları iddia edildi

● *Ankara'da silah zoruyla Ülkü Ocakları merkezine götürülen gençler, burada hastanelik olacak kadar dövüldükten sonra üstlerindeki paralar da alınmış*

ANKARA– İki öğrenci 1 Mayıs İşçi Bayramı afişlerini astıkları için komandoların silah zoruyla kendilerini Abidinpaşa Ülkü Ocakları Derneğine götürdüklerini ve işkence yaptıklarını ileri sürdü. İşkence gören öğrencilerden birinin burun kemiği kırıldı, diğerinin ise gözü tamamen kapandı. Olayla ilgili olarak isimleri saptanan üç komando öğrenciden biri yakalandı.

İşkence gördüklerini söyleyen Hüseyin Şahin ve Şükrü Bayrak adlı öğrenciler komandoların afiş asarken isimlerini saptadıklarını belirterek olayı şöyle anlattılar:

"Başkent lisesi önünden geçerken Ülkü Ocakları Abidinpaşa Derneği üyelerinden beş-altı kişi bizi okulun yanında silah zoruyla çevirdiler. Derneğe kadar gelmemizi söylediler. Biz gitmek istemeyince, ölümle tehdit ettiler, mecbur kalıp gittik. Dernekte sırayla bizi bir odaya alıp dövdüler, işkence yaptılar, vurmaktan bıkmıyorlardı."

(Devamı 7.de)

AHMET KAHRAMAN'IN ARAŞTIRMA DİZİSİ

Bir infazın yıldönümünde

ASANLAR VE ASILANLAR...

Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan'ın son gecesinden geriye doğru bir bakış...

6 MAYIS PERŞEMBE GÜNÜ BAŞLIYORUZ

Rumlar geçici ortak hükümete karşı

Kıbrıs Rum yönetimi Türk önerilerinin tümünü reddetti

LEFKOŞE–Kıbrıs Rum Yönetimi Türk önerilerinin tümüne red cevabı verdi.

Kıbrıs Türk Federe Devletini tanımamakta direnen Rum yönetimi, Türk önerilerinde toprak konusunda somut bir öneriye rastlanmadığını, Türk tarafının Türk ve Rum bölgelerini ayıran hat'ta düzeltmeler yapılmasını teklif ettiğini açıkladı.

Kıbrıs Rum yönetiminin yeni görüşmecisi Rum Temsilciler Meclisi Başkan Vekili Tasos Papadopulos'un imzasını taşıyan ve dün sabah diplomatik bir kaynaktan elde edilen red cevabına ilişkin iki sahifelik mektup, özel temsilci Perez de Cuellar tarafından geçtiğimiz Perşembe günü Kurucu Meclis İkinci Başkanı Ümit Süleyman Onan'a verilmişti.

Daha önce ise, Cuellar'la Onan, görüşmeden sonra yaptıkları açıklamada Rum cevabının verilmediğini öne sürmüşler, ziyaretin sadece bir nezaket ziyareti olduğunu açıklamışlardı. Türk önerileri geçtiğimiz ay ortasında Ümit Süleyman Onan tarafından özel temsilci Cuellar'a verilmişti.

(Devamı 7.de)

BİR MİTİNGİN ARDINDAN VE CHP'DEKİ YÖNELİŞLER

İstanbul'daki 1 Mayıs İşçi Bayramını kutlama mitingi, çeşitli özellikleriyle ilginç ve önemli oldu: 1 Mayıs'ın elli yıllık bir aradan sonra yeniden kitlelerce kutlanmasının ve Türk işçisinin dünya işçi hareketine, simgesel olarak da yeniden katılmasının anlamı bir yana, miting, sol açısından da dersler ve umutlar getirdi.

Önce, bilimin ve tecrübenin ışığında, dikkatli, düzenli ve planlı çalışmaların eşliğinde, Türkiye'nin o çok bölünmüş Sol'unun biraraya getirilebileceğini, toparlanabileceğini gösterdi bu miting. İşçiden başlayıp öğretmenine, memurlarına, aydın ve öğrencilerine kadar bütün bir Sol, kendi değişik dernek ve siyasal kuruluşları aracılığıyla, işçi örgütlerinin yanında yer aldı. Bu yer alışta, öncelikle DİSK'in başarılı çalışması sonucunda, Türkiye'de az rastlanan bir disiplin örneği, bir çağdaş eylem örneği verdi. 1 Mayıs Mitinginde karışıklık çıkmasını bekleyip umutlananların, belki girişimlerde de bulunanların bütün hevesleri, kırılıp yok oldu.

Türkiye'nin işçileri, amaç sağlamlığı, birlik, tecrübe, çalışkanlık, disiplin gibi özellikler biraraya geldiğinde ne kadar büyük bir gücün doğduğunu bu mitingle sergilerlerken, Sol'un büyük siyasal kuruluşu CHP'de önemli bazı yönelişler izlenmekteydi.

CHP Genel Başkanı Ecevit'in "Sol Düşünce Forumu" konuşması, sonra Türk - İş konuşması ve nihayet Meclis Gruplarına yaptığı "Yeni Muhalefet Stratejisi" konuşması, CHP'nin ciddi arayışlarına işaret etmektedir.

CHP, bugünkünden daha sağlam ittifaklarla kendisini 1977 seçimine hazırlamaya yönelmiştir. Bu yönelişin ilk kademesinde, zaten CHP'den yana olan sosyal güçlerle daha sıkı bağların kurulması, onların sadece, CHP'nin seçmeni olarak değil, CHP'nin bir anlamdaki sahibi ve desteği olarak da siyasal katılmada bulunması istenmiştir. CHP'nin işçiye ve memura önerdiği, bu katılmanın gerçekleşmesidir. Bir yandan somut işçi ve memur sorunlarında parti birlikte davranış yöntemleri önermektedir, bir yandan da kendi örgütlenme modellerine yenilik getirmektedir. CHP'nin son bildisinde yer alan "İşyeri birimlerinde örgütlenme", siyasal yaşantımızda değişik bir girişimdir; bir partinin gerçekten insanların somut özlemleri ve yaşamlarıyla bütünleşmesinde ise etkin bir yöntemdir.

Memurların giderek toplumda "unutulan ve unutturulan" bir zümreye dönüştürülmesine karşı çıkan CHP, çözümü, memurun kendi hakkını arayabilmesinde görmektedir. CHP'nin son açıklamalarında, memurların sendika kurarak kendi toplu sözleşmelerini yapabilmesi, böylece, aynen işçiler gibi, haklarını "işveren" durumundaki devletten almaları ısrarla vurgulanmaktadır. CHP, memurun kendi emeğini özgürce savunup karşılığını alabilmesi yolunda ortak bir mücadelenin çağrısında bulunmaktadır. Onu, siyasal iktidarların lütfundan ve her bütçe zorlamasında en kolay safdışı edilen harcama kalemi olmaktan kurtarmaya çalışmaktadır.

Nihayet, köylü sorunlarına da ilişkin bazı somut önerilerin işaretleri sezilmektedir. Sayın Ecevit'in son İskenderun konuşmasında, köylünün, kendi ürününün iç ve dış pazarlamasını kooperatifler aracılığıyla bizzat yapması öngörülmektedir. Bu yönde geliştirilecek çalışmalar, bir noktadan sonra, köylünün devlet ve tüccar karşısındaki "çaresiz" satıcı olmaktan çıkıp kendi ürününün pazarlığını yapabilen satıcılara dönüşmesini sağlayabilir.

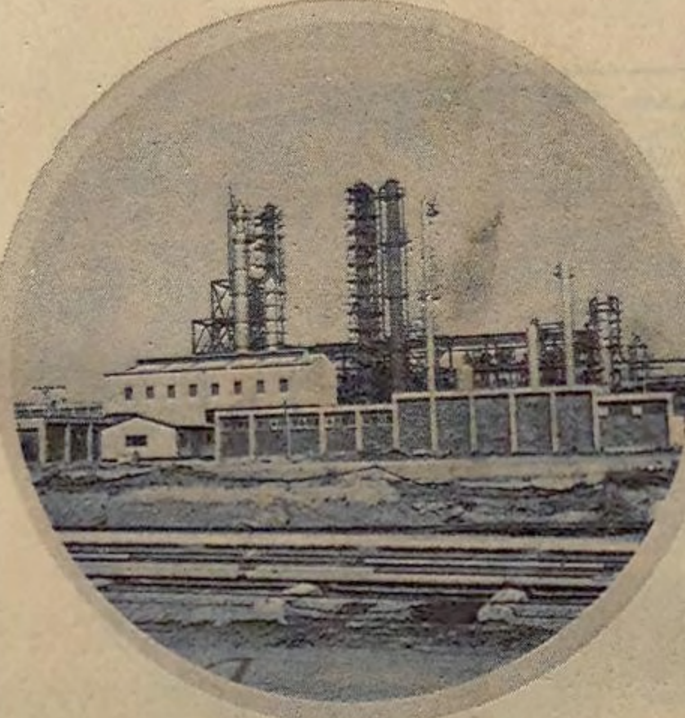
Siyasal mücadele, özellikle bir Sol parti için herşeyden önce somut ve inandırıcı amaçları saptamak–

(Devamı 7.de)

İsmail Cem

İzmit Savcılığı zehirlenme olaylarına el koydu

PETKİM'DEN ÇIKAN ZEHİRLİ GAZ ÖLÜMLERE YOL AÇIYOR



Çıkardığı zehirli gazlarla çevrede ölümlere neden olduğu belirtilen PETKİM tesisleri

Sendika, zehirli gaz oluşumuna fabrikanın yapılış hatasının neden olduğunu belirtiyor

İZMİT *(Politika)*-Petkim Petro-Kimya tesislerinden çıkan zehirli gazlar çevrede oturan halkı tehdit ediyor. Son günlerde birbiri ardından 6 çocuğun zehirlenerek öldüğü ileri sürüldü ve iddiaya savcılık el koydu. Zehirli gaz kaçağının, tesislerin yapılışındaki bir proje hatasından ortaya çıktığı belirtiliyor.

İzmit, Yarımca'daki Petkim tesislerinden çıkarak havaya karışan iki ayrı gazın, güneş ışınlarının etkisi ile birleşerek zehirli gaza dönüştüğü, bu gazın da çevredeki yerleşme bölgelerinde yaşayan halkın sağlığını tehdit ettiği öne sürüldü. Bir süreden beri Marmara Belediyeler Birliği tarafından ele alınan konu, son ölüm olayları ile daha da öncelik kazandı. Yarımca'da 6 çocuğun birbiri ardından zehirlenerek öldüğü bildirildi. Ancak ölümlerin Petkim'den çıkan gazlarla olduğu henüz kesinlikle saptanmadı. Kocaeli Savcılığının bu konuda tahkikat açtığı, bildiriliyor. Ayrıca, Ankara'dan bir Hıfzıssıhha heyeti hava kirliliği ve zehirlenme olayları üzerine Yarımca'ya gelerek incelemelerine başladı.

(Devamı 7.de)

Havalar ısınmadan turist bastırdı

Son bir aydır, havaların ısınmasındaki gecikmeye rağmen, özellikle İstanbul'a büyük bir turist akını başladı. İstanbul'un tarihi ve turistik yerleri her gün dolup dolup boşalıyor. Yetkililer bu yıl Türkiye'ye gelecek olan turist sayısının 2 milyona ulaşacağını belirtiyorlar. Ne var ki, gelen turistlerin önemli bir bölümünün gemiyle gelmesi, otel ve yemek parası harcamaması, bıraktıkları dövizin kısıtlı kalmasına neden oluyor.

Ankara'da bir mutemed sokak ortasında soyuldu

ANKARA–Milli Eğitim Bakanlığı Film Radyo ve Televizyon Eğitim Merkezi mutemedi dün sabah silâhlı kişiler tarafından sokak ortasında soyuldu.

Hüviyeti bildirilmeyen mutemet sabah maaş dağıtmak için bankaya gitti ve kuruma dönüşünde bina önündeki bir araçda bekleyen soyguncular, Silâh tehdidiyle, mutemedin elinde bulunan ve içinde 400 bin lira olan çantayı alıp kaçtılar.

Dalokay: «Metro emekçi sınıfa inerse yararlı olabilir»

ANKARA–Mülkiyeliler Birliği tarafından düzenlenen "Büyük Kentlerin Belediye Sorunları" konulu sempozyum, dün Ankara'da başladı. Sempozyumda ilk konuşmayı yapan Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay, bugün belediyelerin eski bir yasa ile görev yapmasının istendiğini belirterek, Ankara'da partisinin ilkelerini yürüteceğini belirtti. Dalokay, konuşmasında şu görüşlere yer verdi:

"Ben belediyeleri kurulu düzenin teknik bir parçası olarak gören yasayı aşarak halka inebiliyorum. Bu tutumumuz yerleşik düzenin bir parçası olan ve egemen güçleri koruyan Belediyelerden ayrı olduğumuzu gösterir. Ankara'da bizden önceki Belediye, egemen güçlere hizmet görüyordu. Bugünkü Ankara Belediyesinin amacı ise, herkese ihtiyacı kadar hizmet götürmektedir.".

"METRO, EMEKÇİ SINIFA İNERSE YARARLI OLABİLİR"

Vedat Dalokay, Ankara'da

(Devamı 7.de)

Vedat Dalokay, dünkü sempozyumda bilgi verirken

Barolar Birliği herkese eşit muamele istedi

İZMİR–Türkiye Barolar Birliği olağanüstü Genel Kurulunun kapanışından sonra yayımlanan bildiride Anayasa'nın 14. maddesinin kişinin evrensel haklarından yaşama hakkını kişi özgürlüğünü temel hak olarak benimsediği belirtilerek "buna karşın yurdumuzda bir süredir devam edegelen ve birçok yurttaşın öldürülmesiyle sonuçlanan olaylarda kanunların kesinlikle ve fark gözetilmeksizin uygulanması ilkesinin ihlâl edildiği görülmektedir" denildi.

Bildiride şu görüşlere yer verildi:

"Hangi düşünce ve inançta olursa olsun hangi suçtan sanık bulunursa bulunsun ülkemizde bütün insanlar mesleği savunma olan kişinin hak ve özgürlüklerinin savunucusu güçsüzün, güçsüz kılınanın ve yalnız kalan yegâne dayanağını o–

(Devamı 7.de)

ODTÜ'DE BİR GÜNLÜK BOYKOT KARARI ALINDI

Bir lisenin öğrencileri okulda can güvenliği kalmadığı için derse girmiyor

Cerrahpaşa'da, açılan ateşten, tedaviye gelen iki kişi yaralandı

● *Ege Üniversitesinde de bir grup, Fen Fakültesi kantinine saldırdı. Biri tabancayla ağır olmak üzere 4 öğrenci yaralandı.*

Cerrahpaşa Hastanesinde kimliği tesbit edilemeyen kişilerin açtığı ateş sonucunda halktan iki kişi yaralandı, hastane personeline ait otomobiller hasar gördü.

Dün saat 10.30 sıralarında Cerrahpaşa Hastanesinin avlusunda kimliği bilinmeyen kişilerin açtığı ateş sonucu tedaviye gelen hastalardan bir kadın ile Mustafa Çimen adında bir erkek yaralandılar. Görgü tanıklarının ifadesine göre hastane avlusunda bir anda ortaya çıkan silahlı bir grup sağa sola ateş etmeye başladı. Silahlı kişilerin açtığı ateş sonunda 4 araç hasar gördü.

Silahların patlaması ile birlikte hastane avlusunda bulunan halk arasında panik çıktı ve hedefi bilinmeyen kurşunlar iki kişinin yaralanmasına neden oldu.

Olayların başlamasından kısa bir süre sonra hastaneye gelen polisler, kapıları tutarak, giriş çıkışlarda arama yaptılar. Olay yerinde yapılan aramada mermi çekirdekleri ile boş kovanlar ele geçirildi. Olayla ilgili soruşturmaya başlandı.

ÜLKÜCÜLER "ASİLTÜRK İSTİFA" DİYE BAĞIRDI

Cerrahpaşa Hastanesi bahçesinde meydana gelen silahlı çatışmadan sonra, İstanbul Üniversitesi merkez binası önünde toplanan bir grup, "Asiltürk istifa, rektör istifa" diye bağırdı.

Saat 12.00 sıralarında üniversite bahçesinde toplanan ve Ülkücü oldukları ileri sürülen bir grup, son günlerde meydana gelen olayları protesto amacıyla yürümek istedi. Sayıları 200 kadar olan öğrenciler, İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk"ü ve üniversite rektörünü istifaya davet ederek, "Milli Devlet, güçlü iktidar", "Kan

(Devamı 7.de)

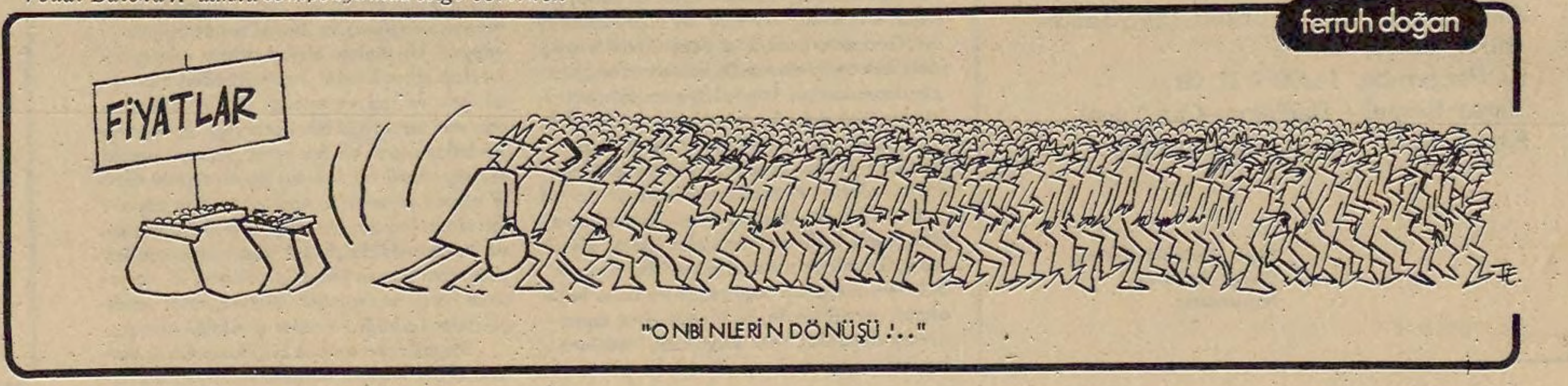
PAPANDREU'YA GÖRE PANAGULİS OLAYI İLE KIBRIS SORUNU İLİŞKİLİ

ATİNA–Geçenlerde esrarengiz bir trafik kazasına kurban giden Yunanlı Milletvekili Aleko Panagulis'in ailesi, bir suikastten söz ederken, Yunan hükümetinin resmî bildirisinde, trafik kazası üstünde duruluyor.

Aleko Panagulis'in ailesi, milletvekilinin sürekli olarak tehdit edildiğini ileri sürmekte.

Cunta döneminde, o zamanki Devlet Başkanı Papadopulos'a karşı başarısız bir suikast girişiminde bulunan Panagulis, yakalanarak idama mahkûm edilmiş, sonra affa uğramıştı.

(Devamı 7.de)



Adil Özkol YAZDIKÇA...

BİR BAYRAM GUNU

İsteğimize rağmen görevsel engellerle Ankara'dan ayrılamayıp DİSK'in muhteşem bayram şölenine katılamadık. Yarım asırdan beri ilk gerçek bir Mayıs sabahı ve akşamında da TİP'in kuruluş yıldönümü, gerçekten önemli bir gün yaşadı İstanbul...

Hafta başından beri İstanbul'dan gelen haberler, Ankara'dan akın akın şölene gidenler, yürüyüşün çok büyük ve düzenli olacağını gösteriyordu.

Cumartesi günü öğleye doğru İstanbul büromuzdan teleksler yağmaya başladı. Arkasından da bu büyük işçi gösterisinden uzak kalanların duyacağı özlemi ve merakı tahmin eden İstanbullu dostların telefonları:

"Yüzbinler yürüyor, sayı yarım milyona yaklaşıyor!"

"Üç yüz bini aştı, hiçbir olay yok. Çiçek gibi pankartları ve anıları unutulmayanların fotoğraflarını taşıyarak büyük bir düzenle yürüyorlar" Telekşçimizden muhabirimize kadar bütün büro şöyle derin bir "oh" çekiyoruz. Son günlerin geride bıraktığımız uzun kış gibi kasvetli havası birden dağılıyor.

"Üç genç daha öldürüldü".

"MSP Gensoruya oy vermedi".

"Yolsuzluk komisyonu başkanını yine seçemedi".

"Faşist tırmanış hızlanıyor".

İstanbul'dan gelen haberlerle bunların hepsi kalın bir parantezin içinde kalıyor. Yürüyen yüzbinlerin ayakları altında kayboluyor. Göremiyoruz ama anlatılanlarla görmüş kadar canlandırabiliyoruz gözlerimizde.

İşçiler başlarında DİSK yöneticileri ve yanlarında diğer ilerici kuruluşlarla İstanbul yollarında yürüyorlar. Sadece yolların değil, fildişi kulelerinde siyasetçilik oynayanların üzerinde de yürüyorlar.

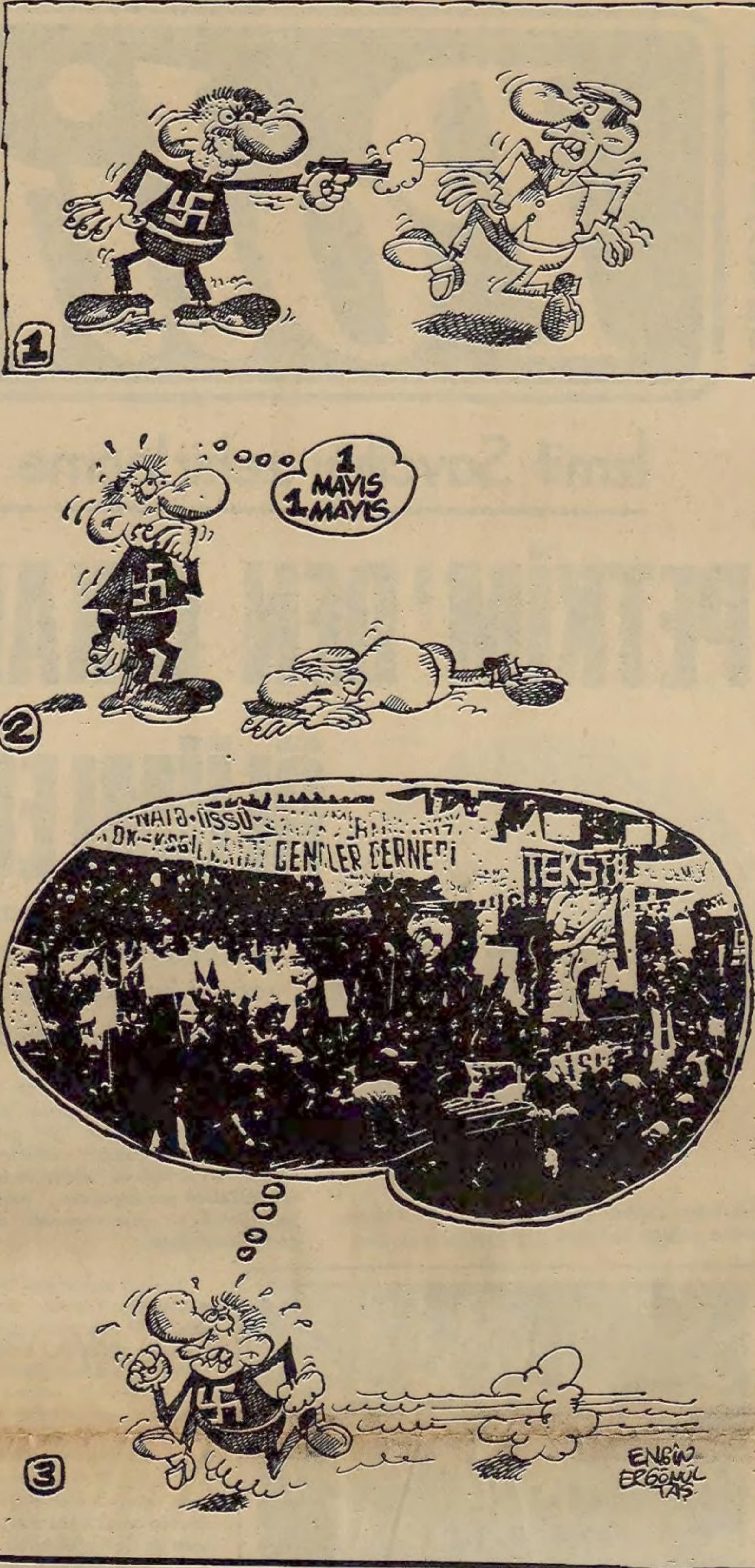
Hep biliyoruz ki bu nihayet bir kutlama gününün yürüyüşü, hedefe varış için daha epey yol var. Anayasal bir emek düzeninin kurulması için daha önümüzde yıllar ve çetin uğraşılar var.

Yol ve iş çok ama İstanbul yürüyüşü gösterdi ki güç-kuvvet deçok. Kalabalığın sayısı bunu gösterdi. Mitingin düzeni bunu gösterdi. Yüzbinlerce solcu ve ilerici, adımlarını birbirlerine ve tarihin akışına uydurdular. Faşist tırmanışın kara bulutları arasından yükselen bu güneş, sermaye egemenlikçilerinin, kuytu köşelerde daha baskıcı sağ düzenler tezgâhlayanların gözlerine ders, kulaklarına küpe olmalıdır.

Büsbütün Anayasa dışı yollara sapmalarının işçi sınıfının, emekçi sınıfların, ilerici partilerin ve tüm halkın demokratik direnci karşısında kolay gerçekleşemeyeceğini, bunun astarı yüzünden pahalı bir hesap haline dönüşebileceğini unutmamalıdırlar.

İstanbul yürüyüşü işçi sınıfının büyük gücünü bir kere daha vurguladı.

Bir basamağa daha getirdi. Özgürlük, barış ve dayanışma içinde "Daha güzel günlere", "Daha güneşli günlere", "Motorların daha bir hızla maviliklere sürülmesine" bir adım daha yaklaşıldı.



«Şark kurnazlığı» ve «tutarlılık»



Dış dünya bizim yerli yönetime neden gereken önemi ve dikkati pek göstermez bilir misiniz? Ciddiliğine, içtenliğine ve tutarlılığına inanmaz da onun için.

Örneğin Kıbrıs sorununu ele alalım. Kıbrıs sorununu ulusal bir sorun olarak ilân etmişizdir dünyaya.

Kaç Türk vardır Kıbrıs'ta? Yüz ilâ yüz yirmi bin...

Yüz yirmi bin Türk için yeri göğü oynatmış, bir yılda on beş milyara yakın harcamalar yapmışızdır. Radyolarımız, televizyonumuz yıllardan beri Kıbrıs konusuna her gün geniş süreler ayırır.

Her ajans saatinde Denktaş'ın ne deyip ne demediğini dinlerizönce. Kıbrıs tezimizi anlatmak için beş kıtaya heyetler göndeririz.

Bütün bunlar, Yunan tırmanmasıyla diplomasisine karşı gerekli çıkış ve girişimlerdir, diyelim.

Ancak bu çıkış ve girişimlerdeki içtenliğimizle, Kıbrıs'taki yüz yirmi bin Türk'e gösterdiğimiz önem ve özenin mayasındaki arılık ve su katılmamışlık oranı ne kadardır?

Bu önem ve özendeki arılık ve su katılmamışlığı kanıtlayacak bir tutarlılığı gerçekten benimsemiş miyizdir? Yoksa Kıbrıs'taki yüz yirmi bin Türk'ü Yunanistan'a karşı bir güç gösterisinde bir "vesile" olarak ele aldığımız inancını mı yaratmışızdır dünyada?

Bu sorulara objektif bir cevap ararken, yerli yönetimin davranışındaki tutarlılığa bakmak zorunluğu vardır.

Örneğin İstanbul'da iki yüz bini aşkın Türk işçisi bir miting yapmıştır. Radyolarla televizyon iki yüz bini aşkın Türk işçisinin mitingine hemen hiç yer ayırmamıştır.

Kıbrıs'taki yüz yirmi bin Türk'e gösterilen özen ve önem bu kadar içten ve sağlamsa, İstanbul'da iki yüz bin Türk'ün tarihsel yürüyüşüne hiç bir özen ve önem göstermeyişin anlamı nedir?

Buradaki tutarsızlık, yerli yönetimin olaylara belirli ve ciddi ölçülerle yaklaşmaktan uzak olduğunu ortaya koymakta ve dünyaya karşı da gerekli inandırıcılığı yaratamamaktadır.

Sen İstanbul'daki iki yüz bini aşkın Türk'ün demokratik bir gösterisine bile haber yayma merkezlerinde iki satırlık bir önem vermezken, Kıbrıs'taki yüz yirmi bin Türk'ün durumunu ne ölçüde yürekten benimsersin, sorusu havada öyle kalakalmaktadır..

Bu tür tutarsızlıklar ve şark kurnazlıkları yerli yönetimin inandırıcılığını bozmaktadır. Bütün söylenen ve yapılanların yüzeyde yapay bir politika gereği olduğu, temelde hiç bir içtenliğe dayanmadığı kuşkusunu yaratmaktadır.

Modern yönetimlerle çağdaş toplumlar böyle bir izlenim yaratmaktan şiddetle kaçınırlar. O nedenle de haber yayma kaynaklarında gayet tutarlı ve sağlam ölçülerle davranırlar.

Politika artık, istediğin olayı küçültüp, istediğin olayı büyütmekten ibaret bir demagoji cambazlığı olmaktan çıkmış, olaylara bilimsel bir ciddiyetle yaklaşma mesleği olmayı başlamıştır.

Yerli yönetimde ise böyle tasalar yoktur. Her türlü ölçünün, her an dışına çıkılabilir ve olaylara her türlü yorumla yaklaşılabilir.

Bu da doğal olarak dış dünyada bize karşı ciddi bir ilgi ve güven uyandırmaz. Zaten şark kaypaklığına karşı pekişmiş olan bir önyargıyı büsbütün güçlendirir.

Yine örneğin İstanbul'da, Haliç'in haritadan silinmesine kimse aldırmazken, Ege'deki Yunan tırmanmasına gösterilecek tepki yeterli bir içtenlikten yoksun kalacaktır..

Bir yönetim, içerdeki konularına sahip çıktığı ölçüde dış konularda da inandırıcı olabilir.

İçerdeki iki yüz bini aşkın işçi yürüyüşüne ve onun isteklerine boş verdin mi, Kıbrıs'taki yüz yirmi bin Türk"ün davasına sahip çıkma tavrı güvelenir.

İçerde Haliç'in bataklığa dönmesi kılını kıpırdatmazsa, dışarda Ege'yi koruma heyecanı da gölgelenir. Çünkü "boş vericilik" bir bütündür, "sorumluluk ve titizlik" de.. İçerde böyle, dışarda öyle, diye birbirinden çok ayrı iki ölçü kullanamaz bir toplum.. Yapısından gelen ölçü ne kadarsa içerde de, dışarda da onu kullanır. Ve bunu yeryüzü bilir.

Ne yapmalı ki "Tutarlılık", yerli yönetimlerin henüz bilmediği ve öğrenmeye de niyetli olmadığı bir kavram. Şark kurnazlığı tutarlılıkla yer değiştirdiği zaman saygınlığımız da o ölçüde artacaktır.

SADUN AREN

SOSYALİZM VE EKONOMİK DÜZEN

Sosyalizmi fukaralığa dayandırmanın bilimsel sosyalizmin reddi anlamına gelen çok yanlış bir görüş olduğuna iki hafta evvelki bir yazımızda değinmiştik. Gerçekten, bu görüş doğru olsaydı, bugünkü gelişmiş kapitalist memleketlerde sosyalizmden söz etmek gülünç olurdu. Oysa biliyoruz ki, bunun tersinden, yani kapitalizmin başarısından ve devamından söz etmek gülünç olmaya başlamıştır. Nitekim bunların bazılarında, örneğin Fransa ve İtalya'da, sosyalist-komünist partilerin iktidara geçmeleri artık güncel bir konu haline gelmiştir.

Demek oluyor ki, kapitalizm geliştikçe ve işçi ve emekçi sınıfların ekonomik durumları iyileştikçe, sosyalist hareket gerilemez, tersine ilerler. Böyle olunca, Türkiye gibi gelişmekte olan kapitalist memleketlerde de, sosyalist hareketi, ekonominin gelişeceği ve buna koşut (paralel) olarak işçi ve emekçi sınıfların ekonomik durumlarının iyileşeceği varsayımına göre, böyle bir çerçeve içinde düşünmek zorunluğu vardır.

Bu noktada karşımıza, sosyalizmi sadece bir ekonomik düzen olarak gören görüş çıkmaktadır. Bu görüş sosyalizmi fukaralığa dayandıran görüşten farklı olmakla beraber, kaynaklandığı felsefî düşünce bakımından onunla aynıdır. Bu görüşe göre, sosyalizmin amacı, daha çok üretim yapmak ve bunu daha iyi dağıtmaktır. Diğer bir deyimle, sosyalizm, toplumun ekonomik hayatını yönetmek bakımından, kapitalizme göre, daha iyi bir düzen olduğu için geçerlidir. Bundan ötürüdür ki, özellikle azgelişmiş memleketlerde, sosyalizm, esas olarak, bir kalkınma yolu olarak görülmektedir. Sosyalizmin bu konudaki başarısını, somut örnekler de doğrulamaktadır. Gerçekten, sosyalist düzeni benimsemiş memleketlerin ekonomik kalkınmaları, benzer durumlardaki kapitalist memleketlerinkinden, çok daha hızlı ve başarılı olmuştur.

Sosyalizmin temel görevi bu biçimde kavranıp ortaya konunca, ondan beklenen de, insanların -ki artık hepsi kafa ya da kol emekçisidir- maddî refahlarını, kapitalizme göre, daha fazla artırmasından ibaret olmaktadır. Sosyalizmin temel görevi bu biçimde belirlenince, onun başarısının ve buna bağlı olarak gereğinin de, bu ölçüye göre saptanacağı doğaldır. Yani sosyalizm, insanlara, kapitalizme göre, herşeyden daha çok sağlayabiliyorsa başarılı demektir. Böyle değilse başarısızdır ve dolayısiyle gereksizdir de.

Dikkat edilecek olursa, bu düşünce, sosyalizmle kapitalizm arasında hiçbir niteliksel fark görmemekte, bundan ötürü de her ikisini aynı ölçüye vurabilmektedir. Diğer bir deyişle, bu görüşe göre, sosyalizmin kapitalizmden farkı, bu düzende artık bir kapitalist sınıfın olmayışı ve bu nedenle daha hızla artan gelirin daha adil bir biçimde dağıtılmakta olmasıdır. Yoksa diğer herşey aynıdır.

Gerçi sosyalizmin, üretim güçlerini geliştirmek bakımından, kapitalizme büyük üstünlüğü vardır. Bundan ötürü de, bu düzende her şeyi kapitalizmde olduğundan daha çok üretmek olanaklıdır. Bu böyle olmakla beraber, sosyalizmi sadece bir ekonomik düzen olarak görmek ve bunun doğal bir sonucu olarak, onu sadece bu niteliğiyle değerlendirmek yanlıştır, eksiktir. Çünkü sosyalizm kapitalizmden asıl bir yaşam düzeni olarak farklıdır. Yani bu iki düzen arasındaki fark sadece niceliksel değil, fakat asıl niteliksel-dir.

Gerçekten, büyük üretim araçlarının kamulaştırılması yoluyla sömürünün ortadan kaldırılması, işçi ve emekçi halkın ücret sistemine son verip kendi kendilerinin efendileri olmaları ve memleketi fiilen yönetmeye başlamaları sosyalizmin asıl niteliğini oluştururlar. Sosyalist üretim ilişkileri diyebileceğimiz bu ekonomik temel, giderek toplumsal hayatın üst yapı dediğimiz hukuk, ahlâk, siyaset, felsefe, aile gibi birçok kurumlarını da kendine uyacak biçimde değiştirir, böyle bir değişmeye neden olur. Böylece, toplumun bütün alt ve üst yapı kurumları baştan başa değişmiş ve sosyalizm dediğimiz yepyeni bir toplum biçimi ortaya çıkmış olur. İşte sosyalizmin kapitalizmden olan asıl farkı ve işçi ve emekçi sınıflar bakımından asıl üstünlüğü buradadır. İşçi ve emekçiler bakımından bir benzetme yapmak gerekirse, sosyalizmi bir insanın kendi evinde efendi olarak yaşamasına, kapitalizmi ise başkalarının evlerinde hizmetçi olarak yaşamasına benzetebiliriz. Bu iki yaşam arasında karşılaştırma yapılırken, ölçü, elbette ki, ne sadece hatta ne de büyük ölçüde, neler yendiği, neler içildiği ve neler giyildiği olamaz.

Sosyalizmin sadece bir ekonomik düzen sorunu olmayışının vurgulanmasının, teorik bir doğruyu ortaya koymanın yanısıra, pratik önemi de büyüktür. Bir kere, kapitalist propaganda dikkatleri maddî üretim karşılaştırmalarına çekerek, sosyalizmin asıl niteliğini gözlerden uzak tutmak istemektedir. Gerçekten, kapitalizm mi-sosyalizm mi tartışması bir kere bu maddî üretim karşılaştırılması yoluna sokulunca, artık dava asıl temelinden saptırılmış ve yozlaştırılmış olur. Çünkü bunun altında sanki, karşılaştırma sosyalizmden yana sonuç verirse, toplumun sosyalist olmasında artık karşısına hiçbir engel çıkmayacakmış çok yanlış gibi bir varsayım yatmaktadır. Kaldı ki, ekonomik başarı karşılaştırmaları kapitalist sistemin mantığı (örneğin bu sistemin fiyatları) ile yapılacağı için, zaten nesnel olarak pek bir anlam da ifade etmez.

Diğer nokta, işçi sınıfının, ekonomik durumu düzeldikçe yani kapitalizm gelişebildiği sürece, sosyalizm için uğraş vermesinin gereksiz olacağı görüşünün çok geçersiz olduğudur. Bu görüş, eğer sosyalizm sadece bir ekonomik kalkınma sorunu olsaydı, bir ölçüde geçerli olabilirdi. Oysa, gördüğümüz gibi, sosyalizmin asıl özelliği ve gerekçesi, emekçi sınıflar için kendi elleriyle kuracakları yepyeni ve başka bir yaşam düzeni olmasıdır. Bundan ötürüdür ki, sosyalizm, emekçi halkın nasıl yaşamasının daha iyi olacağının belirlenmesi sorunu değil, fakat buna kendilerinin karar vermesi, yani bir iktidar sorunudur.

Politika

Yayınlayan ve yöneten: İSMAİL CEM
Politika Basım Yayın A.Ş. adına sahibi: ERCAN ARIKLI

Yayın Müdürü : HASAN YILMAER
Yazı İşleri Müdürü : GÜNGÖR GÖKTAN

Müessese Müdürü: RUA TEZCAN
Ankara Temsilcisi: ADİL ÖZKOL

Babıâli Cad. Tasvire Han. Cağaloğlu-İstanbul
Yazı İşleri: 276909-277712
İdare: 228446
Ankara: Ziya Gökalp Cad. 16/4 Tel: 170055-176536

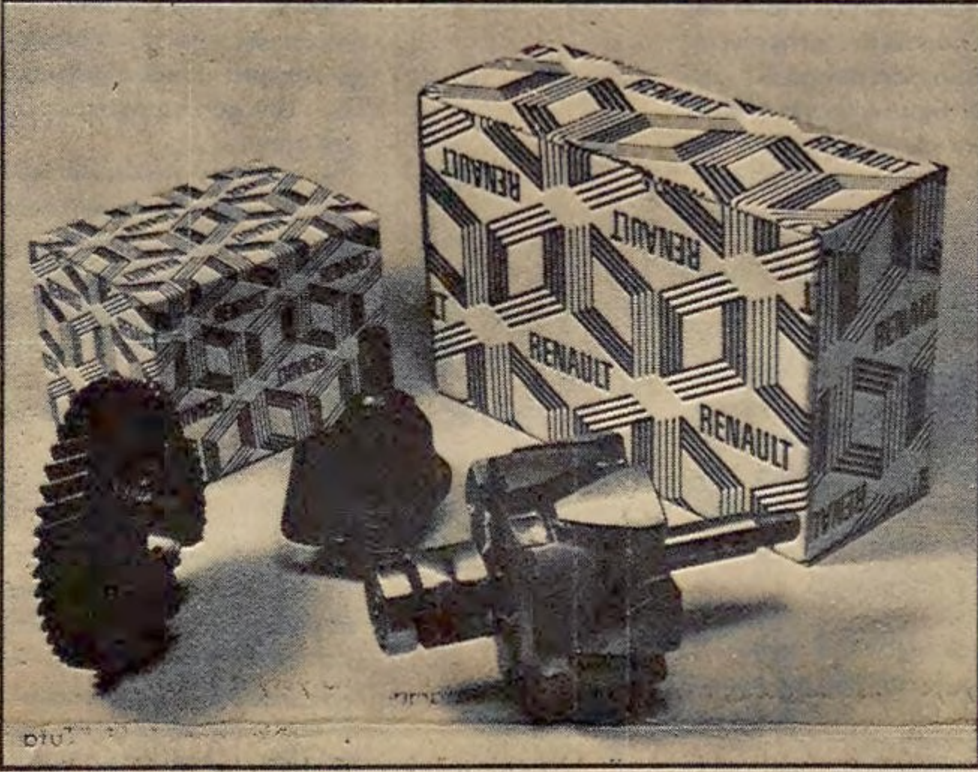
Basım: İstanbul Matbaacılık VEB Ofset Tesisleri
Dağıtım: Hürriyet Gazete Dağıtımı A.Ş.

İlân Tarifesi: Sütun santimi 3. sahife 110 TL. İlân Sahifesi 100 lira
İstanbul Baskısı 70 lira
Kitap İlânları 50 TL.

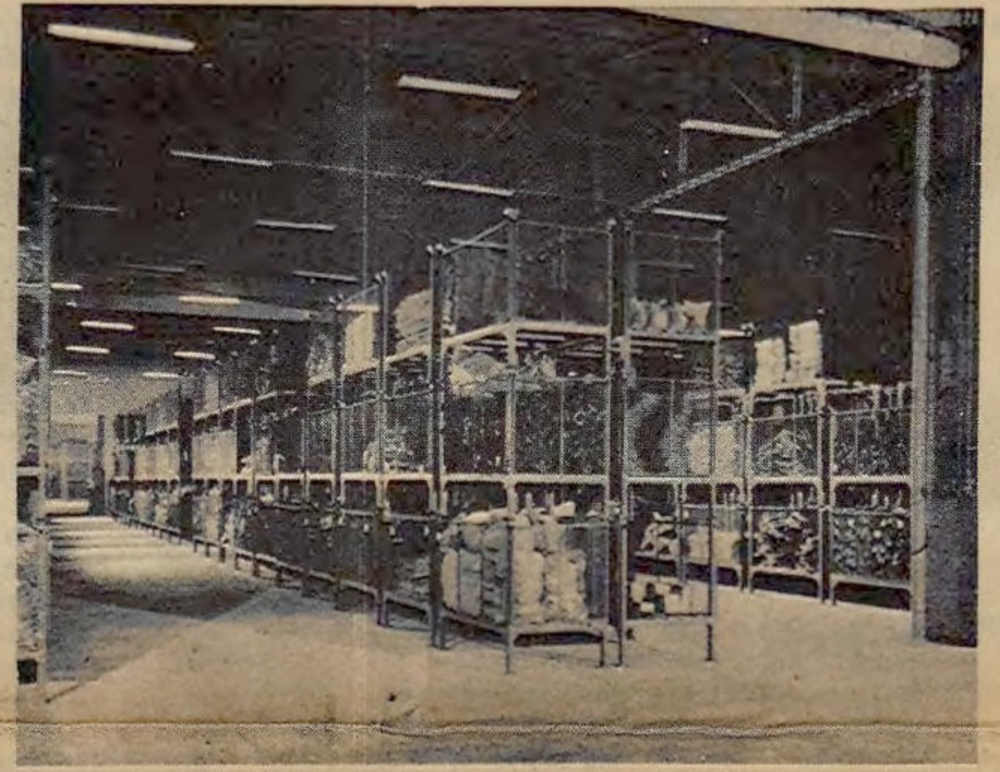
YIL:4 SAYI: 1040 ● 4 MAYIS 1976 SALI

Daha iyi otomobile garantili orijinal yedek parça...

Yalnız Renault - Mais Yetkili Servislerinde







Kontroldan geçmiş garantili orijinal yedek parça

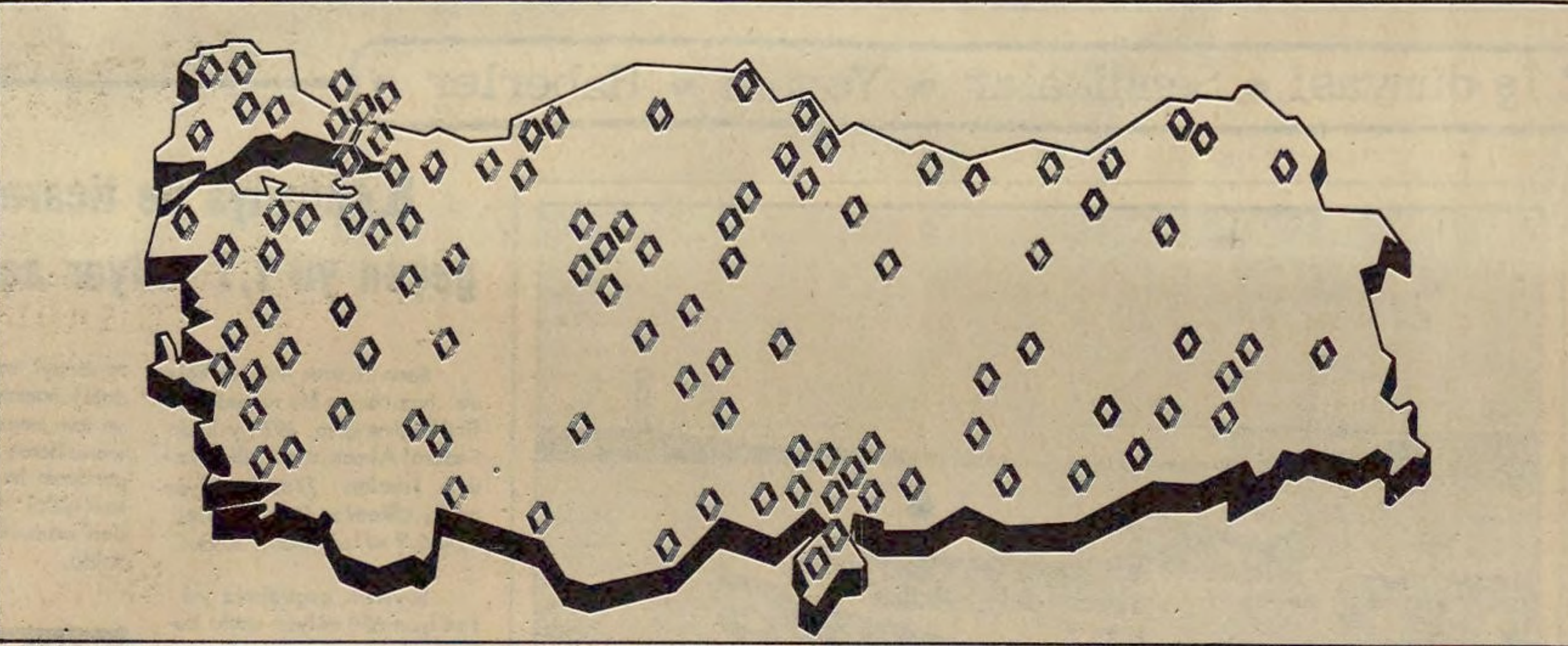
Renault otomobilleri kilometre ile sınırlanmayan 6 aylık bir garantiye sahiptir.
Bu 6 aylık süreden sonraki dönem için ise, otomobilinize gerekebilecek orijinal Renault parçalarına ayrıca 3 ay garanti tanınmaktadır.
Renault-Mais Yetkili Servisleri'nde yalnız Renault garantisini taşıyan parçalar kullanımınıza arz edilir.
Ve siz kontrolden geçmiş, garantili orijinal Renault parçalarını yalnız Renault-Mais Yetkili Servisleri'nde bulabilirsiniz.

Her Yetkili Serviste Yedek Parça Mağazası

Renault-Mais Yetkili Servisleri'nin hepsinde birer yedek parça mağazası mevcuttur.
Kontrolden geçmiş, garantili orijinal Renault parçaları bu mağazalarda kullanımınıza sunulmuştur.

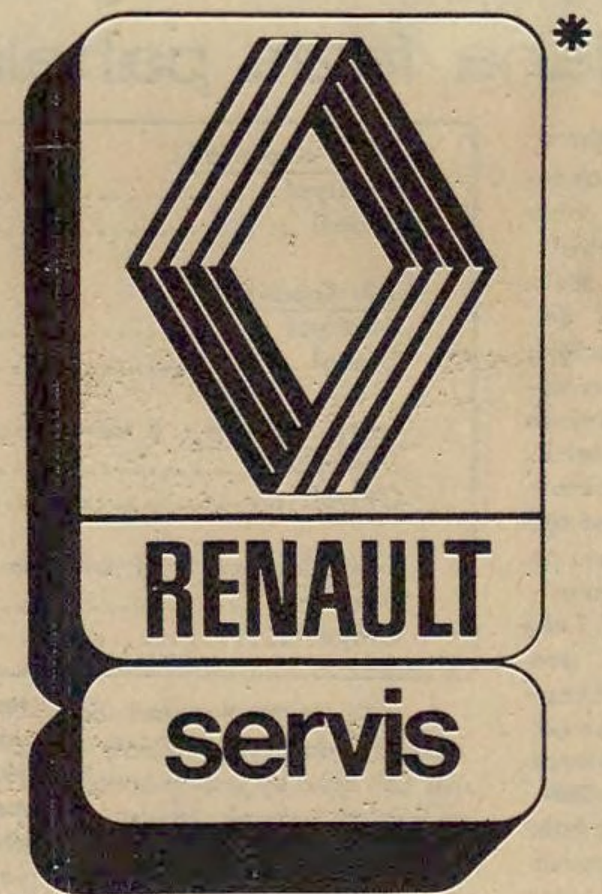
Bütün ihtiyaçlar için düşünülmüş Bursa ana deposu

Renault sahiplerinin bütün ihtiyaçları düşünülerek Bursa'da bir ana depo kurulmuştur.
Kontrolden geçmiş, garantili orijinal bütün Renault parçalarının bol miktarda stoklandığı bir ana depo. Türkiye'nin her köşesindeki 103 Renault-Mais Yetkili Servisi bu depo tarafından sürekli beslenmektedir.



103 Renault -Mais Yetkili Servisi gereğini duyabileceğiniz her yerde.

Bugün dünyada 10.000'i aşkın Renault Servisi var. Bunların 103'ü Türkiye'de faaliyet halinde. Renault sahipleri Türkiye'de olduğu gibi, yurt dışında da Renault servislerinde aynı imkân ve kolaylıklardan istifade ederler.
Renault garantisi, yurt dışında da geçerli olan ve yalnız Renault sahiplerinin faydalanacakları üstün bir avantaj sağlam bir dayanaktır.
Çağdaş bir hizmet anlayışı ile emrinizde olan 103 Renault-Mais Yetkili Servisi yurdumuzdaki en yoğun servis ağını meydana getirmektedir.
Renault-Mais Yetkili Servisleri'nden birinde yapılan herhangi bir onarım veya parça değişimi Türkiye'de ve yurt dışında 3 ay süreyle garantilidir.
Kontrolden geçmiş, garantili orijinal Renault parçaları gereğini duyabileceğiniz her yerde kurulmuş olan Renault-Mais Yetkili Servisleri'nde kullanımınıza sunulmuştur.



Renault, daha iyi otomobil

daha iyi servis!

* Bu amblem yalnız Renault-Mais Yetkili Servisleri'nin sembolüdür.

moran re5

Moran: 741 - 914



kadının durumu

Simone de Beauvoir

● Çeviren: Osman DENİZTEKİN

"İkinci Cins„in yazarı gene kadınlardan sözediyor

Simone de Beauvoir'e göre "Kadın yılı„ kadınları aptal yerine koyanların eseri

Simone de Beauvoir'in "Le Deuximé Sexe" (İkinci Cins) adlı yapıtı ve bunu izleyen çalışmaları kadınların özgürlük mücadelesinde önemli bir işlev görmüştür.

Marx'ın düşüncesinden etkilendiği görülen Simone de Beauvoir, kadın-erkek çelişkisini yalnız sınıf sorununun içinde gören tezi reddederek ayrı bir "kadınlık" ideolojisi, oluşturmaya çalışmıştır.

Kadın hareketi Batı'da "Analar Günü", "Kadın Yılı" gibi bazı simgesel (ve aynı zamanda aldatıcı) görüntülerin dışında, somut sonuçlar elde ederek ilerliyor. Son yıllarda Batılı ülkelerde kürtaj, boşanma gibi konularda elde edilenler, genellikle tüm ilerici çevrelerin katkısı bulunmakla beraber, aslında kadın hareketinin güçlendiğini gösteriyor.(Daha geçen hafta İtalya'da onbinlerce kadın kürtaj yasası için Roma'da gösteriler yapıyordu)

İşçiler kadar örgütlü olmasa da, evrensel boyutlara erişmiş durumda olan kadın hareketi, son yıllarda "yeni-feministler" in çabalarıyla somut hedeflere yöneldi. Ancak, Gloria Steinhem, Kate Millet, Adele Faccio, Alice Schwarzer gibi radikaller, Simone de Beauvoir'ın fikir ürünlerinden çok şey öğrenmiş bulunuyorlar. O da yeni-feministlerden esinlendiğini saklamıyor.

Aşağıda Almanların önde gelen feministi Alice Schwarzer'in "der Spiegel" için de Beauvoir ile yaptığı bir konuşmadan bazı bölümleri sunuyoruz. Fransız kadın düşünürü, özellikle analık ve evlilik konusunda uzun boylu tartışılabilecek düşünceler savunuyor:



Simone de Beauvoir ile Alice Schwarzer

KADIN YILI

SCHWARZER – İlk kez bundan dört yıl önce feminist olduğunuzu açıklamıştınız. Bir kuramcı olan siz, yeni feminizmi en çok etkileyen kişi olmanıza karşın, yeni kadın hareketinin başlarına kadar anti-feminist olarak tanınıyordunuz. Yani özerk bir kadın hareketine karşı idiniz; kadın sorununun, sosyalist devrim sonucu kendiliğinden çözüleceğine inanıyordunuz. Şimdi kadın hareketinde siz de aktif rol oynuyorsunuz; kadınların mücadelesi kamuoyuna mal olmuş bulunuyor. Şu "Kadın Yılı" denilen şey de bunun bir belirtisi gibi görünüyor bana. Siz ne dersiniz?

DE BEAUVOİR – Biz feministler "Kadın Yılı" hakkında ne düşündüğümüzü daha önce sık sık açıklamıştık, bizi aptal yerine koydular ve aşağıladılar. Bakarsınız Deniz Yılı, sonra At Yılı, arkasından Köpek Yılı falan da yapılabilir... Kadınların erkek dünyasında bir yıldan fazla ciddiye alınmaya değmeyen nesneler olarak görüldüğü anlamına gelmektedir bu. Biz ise insanlığın bir yarısını oluşturmaktayız. Dolayısıyla bir kadın yılından söz etmek tamamen kaba ve anlamsızdır. Bütün yılla "Kadın Yılı" olmalıdır, hatta "İnsan Yılı"...

SCHWARZER – Ama bunu hazırlayanların başlangıçtaki amaçlarının aksine, çoğu erkeklerin Kadın Yılı'nı kutlayış tarzlarında görülen açık istihza, kadınların tepki göstermesine yol açarak mücadeleyi şiddetlendirmemiş midir acaba?

DE BEAUVOİR– Bunu Kadın Yılı'ndan çok kadın hareketinin çabalarına borçluyuz sanırım. Kadın Yılı bile bir kadın hareketi olduğundan düzenlenmiştir. Bu hareketi içetmek için tabir caizse, Ayaklanmayı yatıştırmak için. Yoksa Kadın Yılı kendi başına bize yeni bir şey getirmedi.
Meksika'da toplanan kadınlar, erkek politikasının kuklalarından başka bir şey değildiler. İsrail temsilcileri ile Arap ülkelerinden gelenler arasında başgösteren çatışmada iyice belli oldu bu. Oysa ikisi de birbirinden pederşahi toplumlar.

SCHWARZER – Her şeye rağmen bu Kadınlar Yılı'nın biraz yararı olduğu söylenemez mi?

DE BEAUVOİR– Muhakkak. Aslında en zavallı reform tedbirleri de daima bir şeyler getirirler, ama aynı zamanda tehlikelidirler. Bunun en iyi örneği yeni Fransız kürtaj yasasıdır. (Fransa'da geçen yıl hamileliğin ilk on haftalık süresi içinde kürtaj serbest bırakıldı) Bay d'Estaing çıkardı bu yasayı. Asıl imtiyazları ortadan kaldıracağına, birkaç tabuyu silmeye çalışan biri. İyi. Bu reform temelde hiç bir şey değiştirmemektedir. Kapitalist ve pederşahi bir dünya ile pekâlâ bağdaşmaktadır-bunun en iyi kanıtı kürtajın Japonya ve Amerika'da da serbest olmasıdır. Ama yine de böyle bir reformu küçük görmemek gerekir, kadınların birçok ivedi sorununu hafiflettiği gibi, bir başlangıç da olmaktadır, çünkü. Doğum kontrol hapında olduğu gibi. Ne var ki, kadının sağlığını tehlikeye sokan ve korunma sorumluluğunu tek başına kadının sırtına yükleyen bu tedbirde kürtaj gibi ters etki yapabilir. Erkeklerin egemen olduğu bir dünyada daima bir karşı saldırı olabileceği hesaba katılmalıdır. Bu reformlardan yeni bir baskı olanağı çıkarabilir, "eh, artık tehlike olmadığına göre güçlük çıkarma... bir şey olursa kürtaj yaparsın" diyebilirler.

FEMİNİZM – TEPKİLER

SCHWARZER– 1971 yılında çocuk aldırdıklarını kamuoyuna açıklayarak tutuklanmalarını isteyen kadınlar arasında idiniz. O zamandan beri feministlerin çeşitli girişim ve eylemlerinde rol aldınız. Genç feministlerle ilişkiniz ne durumda?

DE BEAUVOİR– Bu ilişkiler daha çok kişisel ve siyasal olarak bana yakın bulunan tek tek kadınlar ile yaptığım temaslar biçimindedir. Belirli gruplar veya eğilimlere yönelik değil. Bu kişilerle belirli amaçlara yönelik olarak çalışıyoruz. Yani dar anlamda bir militan olmaktan çok, kadın hareketinin eylemlerini yakından izlemek ve yardımda bulunmak durumundayım. Nihayet artık 30 yaşında değil 67 yaşındayım ve eylemi söz olması gereken bir aydınım. Örneğin "Le Temps Modernes" dergisinde "günlük seksizm" konusunda bir sayfa hazırlıyoruz düzenli olarak. Ayrıca "Kadın Hakları Birliği"nin başkanı olarak, kocalarından kötü muamele gören kadınların barındırabilecekleri merkezler açılması için uğraşıyorum. Bence bu özellikle önem taşımaktadır, çünkü şiddet sorunu sınıfsal konumu ne olursa olsun bütün kadınları ilgilendiren bir şeydir.

SCHWARZER– Simone, bir kuramcı olarak sizden feministler çok şey öğrendiler. Siz de bizden bir şeyler öğrendiniz mi?

DE BEAUVOİR– Evet. Hem de pek çok. Benim birçok görüşümü radikalleştirdiniz. Ben, erkeklerin müstebit olarak davrandıkları bu dünyayı olduğu gibi kabul etmeye alışmıştım. Sanırım kendim bundan çok az çektim. Kadınlara özgü köleliklerin çoğundan kurtulmuşumdur, hiç bir zaman ana veya ev kadını olmadığım için. Meslek olarak ise imtiyazlılar sınıfına dahildim, benim zamanımda felsefe hocası olan çok az kadın vardı. Bu yüzden erkekler de saygı göstermek zorundaydılar. Ben kural-dışı bir kadındım- ve bunu kabul etmiştim. Bugün ise feministler bu rolü oynamayı reddediyorlar, ve haklılar da. Savaşmak gerekir. Bana öğrettiğiniz işte her şeyden önce bu uyanıklık oldu. Hiç bir şeye boş vermemek. Hatta en bayağı şeylere bile, şu her gün tanık olduğumuz seksizme bile. Her gün konuştuğumuz dilden başlıyor sorun.

SCHWARZER "İkinci Cins" yahut da feminizmin "İncil" i (yalnızca Amerika'da bir milyonun üstünde satmıştır) aslında salt entellektüel ve kuramsal bir çalışma olarak ortaya çıkmıştı, bir propaganda değil. 1949 yılında yayınlandığında karşılaştığı tepkiler nasıl oldu?

DE BEAUVOİR– -Çok şiddetli! Çok aleyhimde! Çok, çok düşmanca!

SCHWARZER– Bazıları kitaplarınızı sizin değil Sartre'ın yazdığını söyleyecek kadar ileri gitmişlerdi. Hatta siz kendiniz de-tabiî erkeklerin egemen olduğu- kamuoyunun gözünde hep "nisbi yaratık" olarak kaldınız; "İkinci Cins"te gözümlediğiniz şekilde. Kendi başına değil, erkeğe göre var olan bir kadın olarak görüldünüz; yani "Sartre'ın hayat arkadaşı". Sartre'ı "Beauvoir'ın hayat arkadaşı" olarak tanımlamak ne kadar garip olurdu?

DE BEAUVOİR– Haklısınız. Özellikle Fransa'da tamamen zincirden boşanmışcasına tepki gösterdiler. Diğer ülkelerde daha iyi davrandılar. Yabancı bir kadına katlanmak daha kolaydır nasılsa. Uzakta olduğu için o kadar tehlikeli değildir.

DEVAMI YARIN

Ekonomi Çalışma : İş dünyası • Sendikalar • Yorum • Haberler •

Karayolları demiryollarından 10 kat daha fazla pahalı işletiliyor

Karayolu taşımacılığının enerji sarfiyatı bakımından demiryolundan 10 kat daha pahalı olduğu açıklandı. Petrol krizi ve onu takip eden döviz dar boğazının ülkemizde de ulaşım politikasını etkilediği, ve karayolu yerine demiryoluna ağırlık verilmesi eğiliminin güçlendiği bildiriliyor. Batılı ülkelerde petrole bağlı olmayan teknolojilere yönelme eğilimi, Türkiye'de demiryolu politikasına dönüş olarak yansıyor. İnşaat Mühendisleri Odasının açıkladığına göre, son günlerde demiryolu politikasına dönme konusu iktidarın bir kanadı tarafından savunulmasına rağmen, ulaşım sektöründe ülkemizi dışa bağımlı bir hale getiren karayolu politikasının son gösterişli yatırımları gene gündemde.

Söz konusu "gösterişli yatırımlara" örnek olarak, otoyol projeleri gösteriliyor. İMO nın açıklamasında karayolu ve demiryolu ulaştırmasının maliyetleri karşılaştırılarak şöyle deniliyor:

"Günümüzde gerek yatırım maliyeti, gerek işletme maliyeti ve gerekse sosyal maliyeti bakımından demiryolları ile kıyaslanamayacak kadar pahalı olan bu tesislerin yapımını ve bu politikayı çok ileri götürücü davranışları ülke yararına görmüyoruz."

Yolcu Kapasitesi:	
Demiryol	50.000 yolcu / saat
Otoyol	7200 yolcu / saat
Yük Kapasitesi:	
Demiryol	$60x10^{6}$ ton / yol
Otoyol	$9x10^{6}$ ton / yol
Enerji Sarfiyatı: (1 ton-km için)	
Demiryol	1.00
Otoyol	9.8
Enerji Sarfiyatı: (1 yolcu-km için)	
Demiryol	1.00
Otoyol	11.6

Ana taşıma eksenleri bakımından demiryolu teknolojisi çok daha uygunken bedeli milyonları bulacak İskenderun-İstanbul otoyolunda İsrarlı olmayı eleştiren İMO, iki ayrı taşımacılığın karşılaştırmasını şöyle yapıyor:

"Birbirine yatırım maliyeti bakımından eşit (2X3) şeritli bir otoyol ile iki şeritli bir demiryolunun yolcu taşıma yük taşıma kapasiteleri enerji sarfiyatı ve işletme giderleri bakımından karşılaştırılması şöyledir:

İMO açıklaması şöyle: "Bu karşılaşma da göstermektedir ki otoyolların yapımında bu kadar israrlı olmak; ülkemiz üzerine bütün problemleri ile çöken otomativ endüstrisinin tıkanıklıklarını gidermekten başka somut bir nedene dayanmamaktadır. Çünkü bu projeden somut anlamda yararlanma şansına sahip olanlar özel oto sahipleridir. Sosyal maliyeti böylesine yüksek projelerin uygulanabileceği bir ülke değildir Türkiye... Milyonların en acil ihtiyaçlarını giderme olanağını bulamadığı bir ülkede, refah ekonomilerinin, lüksünü kalkınma hamlesi diye sunmaya da kimsenin hakkı yoktur."



Demirel'in "İkinci Boğaz Köprüsü„nden ilgili kurumların haberi yok

Başbakan Demirel'in, ikinci bir boğaz köprüsünün yapımı ile ilgili olarak verdiği demecin tereddütle karşılandığı belirtildi. Başbakan, Bölgesel Kalkınma için İşbirliği Teşkilâtının İzmir'deki son toplantısından önce, "üzerinde demiryolu da bulunan ikinci boğaz köprüsü yapılacaktır." demişti. İnşaat Mühendisleri Odasının düzenlediği basın toplantısında yapılan açıklamaya göre, ilgili kurumların böyle bir karardan haberleri yok.

Açıklamada, Karayolları tarafından ihaleye henüz çıkarıldığı bir fizibilite etüdünde, üçlü bir alternatif gösterildiği, ancak bu alternatifler içinde "üzerinde demiryolu da bulunan bir köprü"nün bulunmadığı belirtildi.

"Transfer gecikmeleri ekonomimizi büyük ölçüde etkiliyor„

İZMİR – Ege Sanayi Odası Başkanı Yılmaz Adıgüzel döviz transferlerindeki gecikmelerin tüm imalât sektöründe üretimi yavaşlattığını, işsizliğin yaygınlaşmasına yol açtığını ileri sürdü ve "Hiç kimsenin bu olumsuz gelişmelerden Türk sanayicisini sorumlu tutmaya hakkı yoktur" dedi.

Türk sanayicisinin, siyasal istikrarsızlığa ve bozulan çalışma barışına rağmen, tüm gücü ile üretimi yavaşlatmama çabası içinde olduğunu söyleyen Adıgüzel şöyle devam etti:

"Bütün bu güçlükler ve içinden çıkılmaz bürokratik engeller yetmiyormuş gibi, bu defa sanayicinin ham madde, yardımcı madde ve yatırım malları ithalatında ciddi engellerle ve gecikmelerle karşı karşıya kalması ekonomimizin geleceği bakımından hepimizi endişelendirmektedir."

B.Almanya ile ticaretimizde geçen yıl 1,7 milyar açık verdik

Bonn Ticaret Müşavirliğinde hazırlanan bir raporda belirtildiğine göre, 1975 yılında Federal Almanya'nın ülkemizden ithalatı 778.9 milyon mark, ülkemize ihracatı ise, 2.436.9 milyon markı buldu.

Böylece, geçtiğimiz yıl 1 milyon 658 milyon markı bulan açık, bir önceki yıldan daha fazla oldu.

1974 yılında bu açık 1.020.4 milyon markdı. Raporda ithalatın azalış oranı yüzde, 3.49, ihracat ve ticaret bilançosu fazlasının artış oranları da sırayla yüzde 33.35 ve yüzde 62.49 olarak belirtildi. 1975 yılında Federal Almanya'nın ülkemizle ticareti genel dış ticaretindeki eğilim aksine bir gelişme gösterdi ve bu ülkenin genel ithalatı artarken, ülkemizden yaptığı ithalat azaldı.

Başlıca grup maddelerine göre Federal Almanya'nın 1975 yılında ülkemizden yaptığı ithalat bir önceki yıla oranla gıda ve keyif maddeleri bakımından 36.074 bin mark azaldı ve iadeler ve bedelsiz ithalatın hesaba katılmasıyla Türkiye'den genel ithalat 28.145 bin marklık azalma kaydetti.

Raporda belirtildiğine göre sanayi maddeleri grubuna dahil hammadde yarı mamul ve tam mamullerde azalış, ilk mamullerde ise artış oldu. Bu gerileme hammaddelerden pamuk ipliği, mamullerden de deri mamulleri ithalatında görüldü.

(A.A.)

KISA

TEKEL Genel Müdürlüğü ile Tek-Gıda-İş Sendikası arasında sürdürülen görüşmelerde anlaşma sağlandı ve toplu sözleşme imzalandı.

SAÇ darlığının devam ettiği bildiriliyor. Piyasada özellikle 1-2 milimetrelik saçların bulunmadığı ve karaborsada bu malın fiyatının 8-10 liraya kadar çıktığı bildiriliyor.

BATI ülkelerinin alımlarını azaltmaları nedeniyle Tavşanlı ocaklarında magnezit üretiminin altı aydan beri yapılmadığı açıklandı. Ateş tuğlası üretiminde kullanılan mağnezitten geçen yıl 60 bin ton üretildiği, bunun yarısının ise hâlâ satılamadığı belirtildi.

BANDIRMA limanının üst yapı tesislerinin inşaatı devam ediyor. Limanın tüm tesisleri ile 1977 yılında hizmete gireceği bildirildi.

KISA

GÖRÜŞ

Hasan Yılmaer

Sosyal gelişme dalgalar gibidir birbirlerini aşa aşa ilerler...

Bilmeleri gerekir ki korkunun ecele yararı yoktur. Cumartesi sabahı İstanbul sokaklarını dolduran ve Taksim alanına akan alınları terli, elleri nasırlı insanları görmemek için bazıları iki günlük tatili bahane edip Cuma akşamından kent dışına kaçmıştı.

Ve de onların iktidarının borazanı, olayı radyo ve TV'den öylesine verdi ki kargalar bile gülerdi. Ne demek istediler acaba mitingi Sovyet ve Çek konsolosunun izlediğini söylemekle...

Ülkesinin çalışan insanlarını ihbara kalkışan bu zihniyet bir süre önce Sovyetlerin en kodaman kişisiyle kadeh kaldırmamışlar mıydı?

Ve bir kaç gün önce Amerikan Elçisinin Adana Valisini ziyaret edip konuşmasının ayrıcalığının ne olduğu sorulsa acaba ne yanıt verirler?

Yıllar önceden İstanbul'da böyle bir işçi yürüyüşü düzenlenmişti. O günlerde görevli ve sözcü olmanın, onurunu tüm yaşantım boyunca taşıyacağım bu yürüyüşün amacı "Toplu sözleşme ve grev hakkı" sağlamaktı.

İstanbul'un dört bir yanından kopmuş akın akın Saraçhanebaşına gitmiştik. O gün de bir çok kişi "Bu amele takımından korkmuştu. Mağazaların kapılarına kilit vuranlar, kent dışına kaçanlar vardı. Ve beklemişlerdi, bu vahşi insanların oraya buraya saldırmasını. Ama korktuklarına uğramamışlardı. Büyük bir düzen içinde yürümüş, Saraçhane'de toplanmış ve isteklerimizi haykırmıştık Bugün gibi anımsıyorum, kürsüde konuşurken .. karşımda coşku içinde kararlı insanların bir tek beden gibi durduğunu.

Sonra büyük bir sükûnet içinde dağılmıştık. Saldıracağımız, yakıp yıkacağımız konusundaki korkuları, çıkarttıkları söylentiler gerçekleşmemiş ama bir başka korkuları çok kısa süre sonra başlarına gelmişti: İşçiler olarak, toplu sözleşme hakkımızı da, grev hakkımızı da söke söke almıştık.

Cumartesi günü için aynı korkuya kapıldılar, aynı söylentileri çıkardılar, hiçbir şey olmadı. Çalışan insanlar tıpkı yıllar öncesi olduğu gibi inançlarını haykırıp, sükûnet içinde dağıldılar. Üstelik olay çıkartmak, tahrik etmek için, Şişli'de miting dönüşü yürüyenlerin üzerine bir grup coplarla saldırdığı halde taşkınlık olmadı, herşey çok düzenli geçti.

Ama aldanmasınlar bu sükûnete, "herşey bitti, geçti. Atımızı istediğimiz gibi yine oynatırız" demesinler, Bilsinler ki kısa bir süre sonra işçiler, bugün dile getirdiklerini de çatır çatır, söke söke alacaktır.

İstedikleri kadar ihbara kalksınlar, istedikleri kadar yüreklere korku salmaya uğraşsınlar, istedikleri kadar kafalarını kumlara gömerek gerçeklerden kaçmaya çalışsınlar, hiç bir şey sağlayamayacaklardır.

Arkadaşlarımdan dinledim, Taksim alanındaki mitingin nasıl olduğunu. Görevde olduğum için izleyemedim, ama işe giderken yollardan geçenleri gördüm sabah, ve yıllar öncesini yaşadım. Bugünün insanında kendimi o günkü kararlı yüzümü gördüm ve de sonucu okudum...

Ancak bir şey içimi burktu... O gün birlikte bulunduğum arkadaşlarımdan, dostlarımdan bir bölümü bugün hâlâ en güçlü kuruluşların başında olmalarına karşılık, bu kutlamaya, bu mitinge karşı duruyorlardı.

Ama teselli buldum çok kısa bir süre sonra: Sosyal gelişme dalgalar gibidir, birbirini aşa aşa ilerler...

Günlerin Getirdiği

HAZIRLAYAN mustafa r. gürsel

Yanlışlıkla yenen dayak...

DP Gençlik Kolları Başkanı geçenlerde dini görevini yerine getirmek üzere Ankara'nın Siteler semtinde Cuma namazına gider. Cami'den çıkarken kendisinden makbuz karşılığı para isterler. DP'li genç bakar ki makbuzların üstünde MSP damgası var. Çok sinirlenir:

- "Kardeşim, ayıp değil mi bu yaptığınız? Buraya da partizanlık sokulur mu?" diye itiraz edecek olur.

Aldığı karşılık biraz sert olur:

- Vay namussuz, dinsiz imansız... Vurun...

Etraftaki MSP'liler de "Bu da Türkeş'in köpeklerinden" diyerek bir güzel saldırırlar gencin üstüne. Neden sonra durumu farkeden DP'li:

"Durun, yahu. Ben Türkeş'çi falan değilim. DP Gençlik Kolları Başkanıyım" der. Der, der ama dayağı da yemiş olur.

TRT aşka geldi

Pazar günü maç dinlemek için radyolarının başına geçen dinleyiciler, birden irkildiler:

"Burası Kleopatra ile Antuan'ın aşk yaptıkları diyar.

Sizlere Mersin'den sesleniyorum. Karşınızda Necati Karakaya." Bu da, TRT'nin yeni kültür anlayışının bir yansıması olsa gerek. Spor yayınlarından bile yararlanıp kültürümüzü arttırmaya çalışmak. Dünkü de "Büyük Anadolu tarihinde, Yaşanmış aşklar" bölümüydü herhalde.

ANAHTAR MI, MAYMUNCUK MU?

Nasıl gelecekmiş?

Yalçıntaş döneminde TRT Haber Müdürlüğüne getirilen Erdinç Sağlam, geçtiğimiz hafta içinde Karataş tarafından görevden alındı. Sağlam, bunu hiç beklemiyordu. Gerçi Karataş, ilk günlerde kendisine soğuk davranıp zorunlu bir izne ayrılmasına yol açmıştı ama sırtını sağlam yerlere dayayan Sağlam, Yalçıntaş'ın ve Aydınlar Ocağının araya girmesiyle durumunu kurtarmış ve iznini yarıda keserek yeniden görevine dönmüştü. Geçen hafta beklemediği bir sürprizle karşılaşan Sağlam çok üzüldü. Bu üzüntüsünü de verdiği ayrılış konuşmasında belli etmekten çekinmedi. Müdürlükten ayrılan Sağlam'ın gözleri nemli ama niyeti de ciddiydi. Son sözleri, "Artık Müdürlüğe değil, TRT Haber Başkanlığına dönerim" oldu. Etrafındakiler "Nasıl dönecekmiş" diye merak ettiler. Öyle ya, Sağlam'ı müdürlüğe getiren yasa dışı Genel Müdür Yalçıntaş, görevden atan yasa dışı Genel Müdür Karataş. Sırada bekleyen bir yasa dışı Genel Müdür daha var galiba...

HABERLER MÜDÜRÜ

Durumu idare etmek

AP Genel Başkan Yardımcısı İsmail Hakkı Yıldırım Erzurumlu'dur. Bir zamanlar Erzurum'da adı "Solcu İsmail Hakkı" imiş. Tanıyanlar anlatıyorlar. Ama şimdi, AP içinde, solun en büyük düşmanıymış gibi davranıyor. Eski dostları rastladıklarında sormuşlar bu tavrının nedenini. İsmail Hakkı Yıldırım, fısıldayarak, "Yahu, fazla karıştırmayın. Durumu idare ediyorum" demiş. İdarenin bu kadarını biz anlayamadık.

Korkmalıdırlar

Ahmet KAHRAMAN

İZLENİMLER

Hiç kimse zorlamadı, onları. Kapılarını çalan olmadı, şafağın ilk saatlerinde.

-Uyan, kalk gidiyoruz, diyen de olmadı...

1 Mayıs 1976 günü, resmî tatildi. Türkiye'de, orta sınıfın geleneksel olarak, haşlanmış yumurta, köfte ve soğanla kırlara koştuğu gündü... İstanbul emekçileri o gün tersini yaptılar. Kırlara gidip çiçek toplamadılar. Taksim meydanında bir araya gelerek faşizme meydan okudular. Böylece Türkiye emekçilerinin gerçek demokrasiye olan özlemini haykırarak zaferin bayrağını yücelttiler, emekçi soyluluğunun şiirsel destanını yazdılar.

Milyonlarca insanı yutacak büyüklükteki kocaman dev İstanbul kenti, o sabah, doğal çalışma günlerinden önce hareketlendi.

Şafaktan önce homurdandı, dev... Emekçiler kentin merkezine doğru yürüyüşe geçtiler. Sabahın alaca karanlığında çınlattılar sokakları.

Bir başka anlatımla, o gece homurtusu hiç durmadı kentin. Otobüsler, tren ve otomobiller gece boyu insan taşıdı.

Günün ilk ışıklarıyla, İstanbul'un kenar semtlerinden, gecekondulardan merkeze akın başladı. Beşiktaş ve Taksim'e açılan sokaklarla caddeler güneş doğduktan sonra insan seline boğuldu. İstanbul'daki emekçiler, burada, öteki kent ve kasabalardan gelen emekçilerle birleştiler.

Önce bin oldu sayıları. Sonra kalabalık büyüdü meydanlarda... Onbinler akan insan seliyle Taksim alanında yüzbinler oldu, bir araya gelen emekçi sayısı...

Yüzbinlerce emekçi, Taksim meydanında bir araya gelerek, emekçi sınıfın tarihinin dayanışma sürecinde bir devrim yarattılar. Oluşturdukları görkemli tabloyla, Türkiye emekçileri tarihinde, silinmesi olanaksız bir olgu yarattılar. 1 Mayıs İşçi Bayramının kutlanmasıyla emekçiler Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) in öncülüğünde olanaksız gibi görüneni gerçekleştirerek Türkiye emekçilerinin tarihinin onur belgesini imzaladılar. AP, milyonlarca lirayı sokaklara dökmesine karşın Taksim meydanında yüzbin kişi toplayamamıştı. Ama orada yüzbinleri aşkın gönüllü emekçi toplandı. Faşizme karşı demokrasi savunuculuğunu, vurgulamak için. Türkiye emekçilerinin dayanışma tarihinde bir devrimdi bu...

Egemen güçler, yüzbinlerce emekçiden oluşan tablo karşısında paniğe kapıldılar. Oluşan tablo faşizme geçit olmadığını vurguluyordu, çünkü.

Öyle ki işgal altındaki TRT, Türkiye tarihinin olayını tüm çabalarına karşın gizleyemedi. Ancak Türkeş'in üç-buçuk adamıyla yaptığı toplantıyı televizyonda dakikalarca halka gösterirken, yüzbinlerce insanın faşizme karşı tek yürek, tek ses olan eylemini,

-DİSK'in açık hava toplantısına Belediye Başkanı, Sovyet ve Çekoslovakya Konsolosları da katıldı, biçiminde saptırarak sağcı kafanın geri kalmışlığını boyutlandıracak biçimde yansıttı.

MC'nin işgalindeki TRT görkemli görüntüyü ise milyonlardan sakladı.

İstanbul olayı karşısında paniğe kapılan kanlı çetenin bireyleri bir genci sokak arasında şehit ettiler. Ancak, İstanbul'daki tablodan sonra, çete reisleri ayaklarını denk almalıdırlar. Kendilerini Hitler ya da Mossolini sanan deli palyaçolarla, arkalarındaki sabıkalı hırsız, yalancı ve dolandırıcılar, artık eşkiyalıklarını sürdüremeyeceklerdir...

Çünkü İstanbul'da, faşizme yumruk gösterenler bunun hesabını soracaklarını da vurguladılar. Gerçek demokrasinin savunucuları hesap soracaklarını yüzbinlerce kişinin ağzından, tek ses olarak haykırdı. Bir uyarıdır bu. Ders çıkarmak, deli palyaçolara, öğrenci katili canilere düşer.

İstanbul olayının aynısı bir gün sonra Güneyde tekrarlandı. Faşizmi kurma çabasında olan deli palyaço ile arkasındaki hırsızların kanlı eylemlerinin sonucunda halkın demokrasi için nasıl saflaştığı Güneyde görüldü. İşini gücünü bırakan köylüler, sanayi ve tarım işçileri Ecevit'e koştular, İskenderun-Adana yolu arasında.

Güneydeki oluşumu izleyen arkadaşım Adil Özkol anlattı:

-Görülmüş şey değil. Kalabalık ve kalabalığın canlılığı... Faşizmden yılma yok. Halk faşizme karşı kenetleniyor. Palyaço kılıklı deli bozuk faşistler farkında değiller. Ama Türkiye hızlı bir uyanma sürecindedir. 1 Mayıs'ta İstanbul'da yüzbinlerce emekçi toplanıyorsa, anlamı vardır bunun.

Bu dünyada, mezar yeri kadar toprağı bile olmayan Urfalı ırgat İskenderun ovasında Ecevit'in yolunu keserek,

-Bizi kurtar, diye bağırıyorsa bu daha da anlamlıdır.

Tarım mevsiminde, Ceyhan'da 40 bin kişi Ecevit'in çevresinde kenetlenebiliyorsa, demokrasi ve özgürlük düşmanları korkmak zorundadırlar. Faşizme geçit yok çünkü...

TV BUGÜN

13.00 YAYKUR

17.35 TÜRK HALK MÜZİĞİ

18.05 ÇOCUKLAR İÇİN

Bu akşamdan itibaren ekranlarımıza çocuklarımız için yepyeni bir dizi geliyor. Bu dizide "Furry" isimli vahşi bir atın başından geçenleri izleyeceğiz.

18.30 BİLGİYİ ÇOCUKTAN AL

Bu hafta izleyeceğimiz yapımda, Zeyni Hanım İlkokulu ile Öğretmen Kenan Gamsız İlkokulu karşı karşıya gelecekler.

18.50 ÇİZGİ FİLM

18.55 KÖY SAATİ

Ekranlarımızın köye yönelik programlarından biri olan İmece adlı yapımda bu akşam Denizli ilinin Buldan ilçesine gideceğiz.

19.30 KLASİK BATI MÜZİĞİ

20.00 HABERLER

20.30 YABANCI DİZİ (Genç Doktorlar: 5)

"Genç Doktarlar" da bir boksörün dramını izleyeceğiz.

Buzz Pollack 34 yaşındadır ve 12-13 yıldır dövüşerek hayatını kazanmaktadır. Dünya sıralamasında ağır siklet altıncısıdır. Yeni antrenörü Homer Wayne ile çalışmalara başlayınca büyük lige girmiştir. Buzz'ın karısı Marsha ise onunla ve bir zamanlar mutlu olan evliliği ile ilgilenmektedir. Yakın arkadaşı Dr. Cal Barrin'den yardım ister. Marsha, Cal'a denizaşırı ülkelerdeyken birinin kendisine Buzz'ın bir kez daha dövüştüğünde sonu olacağını söylediğini açıklar. Bunun üzerine Cal, Buzz'ı yakından incelemeye başlar.

21.25 NİL BURAK

İstanbul Televizyonu tarafından hazırlanan programda sanatçıdan üç yerli, üç de yabancı şarkı dinleyeceğiz. Programda yer alan parçalar şöyle sıralanıyor. "Tatlı tatlı", "Kiss me kiss your baby", "Sus sus", "Volare", "Seni iyi tanırım" ve "Can't give you anything".

21.50 TV' YERLİ SİNEMA

(Kaf Dağını Terkedenler) Yönetmen: Natuk Baytan, Senaryo: Gündüz Yıldırımgeç, Oynayanlar: Yıldırım Gençer, Ülkü Özen, Atilla Ergün, Süha Doğan, Atıf Kaptan, Ersun Kazançel, "Kaf Dağını Terkedenler" adlı filmin yapımı 1971 yılına rastlar.

23.20 GÜNE BAKIŞ



SELİM İLERİ

«Yarın... Yarın» da çatı

«Bu bildiğim yabancılar arasında yaşamak, bilmediğim yabancılara koşmaktan daha güvenli»

Türk romanına tarihsel çizgisi içinde bakarsak, çatının, romanı ayakta tutan öğelerin başında geldiğini görürüz. Bunu bir özellik ya da geçerli bir tavır diye söylemiyorum. Ama okurla ilinti kurabilen, üzerinde olumlu-olumsuz tartışmalar yaratan romanların çoğu böyle. Üslup, biçim, kişi yaratımı gibi öğeler, kimi romanlar dışta tutulursa, önemsenmiyor... Pınar Kür, ilk yapıtı "Yarın... Yarın..." da çatı kurmanın bütün ustalıklarına erişmiş, bir yerde geleneksel çizgiyi sürdürüyor.

"Yarın... Yarın..." ele aldığı çevre bakımından değişik bir roman; tüketici sınıfı baş köşede buluyoruz. Oktay, Aysel, Sulhi Gebzeli, Selim'in ana-babası, hatta o lanca yalnızlığına karşın Seyda tüketici sınıfın kişileri; daha doğrusu "tip"leri. Pınar Kür, yapıtında çatıyı önemsememiş olay dizisini. Romanın sonuna doğru 12 Mart dönemi patlak veriyorsa da, ana olaylar, tipleri belirleyen olgular o dönemden hemen önce ya da geriye dönüşlerle yansıtılmış. Bu yüzden "Yarın... Yarın..." a bir 12 Mart romanı diyebilmek güç. Toplumsal devinimin ortasında çeşitli sınıflardan gelen, ama tüketici olmakta ortaklaşalık gösteren tipleri tanıyoruz. 12 Mart yakınlarda yaşanmış bir dönem olduğundan, okurla yapıtın bağıntı kurmasını kolaylaştırıyor; daha yoğun bir işlev taşımaksızın. Yoğun bir işlev taşımadığını da şöyle kanıtlayabilirim: Oktay'ın yakalanmasında, sorguya çekilmesinde, serbest bırakılmasında ne kişiler, ne tipler karşımıza çıkıyor, tüfekler ve ışıklar canlandırılmış o bölümlerde. Askerleri, faşist sorgucuları anlatmaktan, onların geçmişlerine değinmekten kaçınmış yazar. Oysa bir Kadriye'yle Memet'in geçmişleri uzun uzadıya anlatılmış; onlar da romanın yan kişileri... Bu, sanırım romanda çatıya ağırlık verince, kimi iç gerçekliklerin öylesine önemsenmediğinden, doğal olarak onlardan vazgeçildiğinden ortaya çıkıyor. Yoksa Pınar Kür, tiplerini, toplumda rastlayabileceğimiz tüm ortak özellikleriyle yansıtmaya gerek duyan yazarlardan.

Çok dolaylı, birçok kişi için de ilgisiz bir benzetme olacak ya, söylemeden geçemeyeceğim... "Yarın... Yarın..." ın havasını, işlenişini, dünyayı algılayışını Jane Austen'in romanlarıyla özdeşleştiriyorum ben. Pınar Kür'ün yazdıklarına, söylediklerine, önerdiklerine, betimlediklerine karşı çıkmak, onlarda yanlış, kusur bulmak olanaksız gibi bir şey. Jane Austen da öyle değil midir... Öte yandan tipten kişiye geçmemekteki dikbaşlılık da şaşırtıcı. "Yarın Yarın" da herkesin kişileştiği bölümler var. Kısacık betimlemelerde birden kişileştirmedeki ustalığını da kavrıyoruz Pınar Kür'ün. Gerçekten usta hem. Sözgelimi Halûk 'un sevgilisi Tarık'ı şöyle betimliyor: "Tarık, Halûk zorlamadıkça kadınlara el sürmezdi. Hiç bir biçimde saklamaya çalışmadığı bir nefret vardı içinde kadın kısmına karşı. Halûk'un kadınları alaya alan, küçümseyen, adam yerine koymayan, ama çok ince bir kurnazlıkla onları kullanmasını, etkilemesini bilen tutumunun tam karşıtı, açık seçik bir tiksintiydi Tarık'ın gözlerinde okunan." Sonuçtan yola çıkarak Tarık'ı kişileştiren Pınar Kür, ayrıntıya ya da sonucu var eden nedenlere dönüp bakmıyor. Ancak bu kadarı bile yazarın, istese, çok başarılı kişi yaratımlarına yönelebileceğini belgeliyor. Seyda'nın, Selim'in, Aysel'in geriye dönüşlerle yansıtılmasında nedenler sergileniyor; ama bu kez de, genelleme eni-konu ağır basıyor.

Bütün bunlar "Yarın... Yarın..."ı beğenmemek için bir neden değil. Roman, başarılı bir ürün bence. Seyda'nın karşısına çıkartılan Aysel tipi, salt bu olgu bile, "Yarın... Yarın..."ı sıradan bir yapıt olmanın ötelerine götürmüş. Dikkat edilirse Seyda'yla Aysel arasında büyük koşutluklar var. İkisi de beraber oldukları adamları değil de, bir üçüncüyü seviyorlar. Aysel, eşcinselliğini sapkınlığın doruğuna götürmüş, kendini gerçek bir kadın gibi duyumsayan Halûk'u seviyor; Seyda da sağlıklı, bilinçlenme sürecindeki Selim'i. İkisinde de cinsellikten arınan sevgiler söz konusu. İç konuşmalarında biri Halûk'la, öbürü Selim'le bağlantı kurmak istiyor. Yarınlarını onlarla içten içe tartışarak değerlendiriyorlar. Ve Halûk da, Selim de öldürülmüş kimseler. Tabiî sözünü ettiğim koşutluk, son yaklaşımda, karşıtlıklar üzerine oturtuluyor. Küçük burjuva kökenli Seyda'yla kökensiz diyebileceğimiz Aysel, Dündar efendinin iyice bağnaz çevrelerde yetişmiş kızı yarına, aynı ortamda, çok başka biçimde bakıyorlar. Seyda umutsuzluk içinde debelenirken Aysel, güvence içinde, yarından bireysel hesabını sormaya hazır...

Pınar Kür, tiplerini gelişigüzel biçimde çoğaltmamış. Tersine hepsini belirgin sorunsallıklarla bütünlemiş. Selim'in Troçki'yle sosyalist olmaya karar vermesi, Seyda'nın tükenmişliği kabul etmesi, Oktay'ın işlerini sürdürebilmek için faşist düzenle birleşemeyeceğini kavraması önemli sorunsallar. Okuru ordan oraya sürükleyerek epeyce düşündürtüyor yazar.

Selim neden Troçki'ye tutkun? Ya da Troçki neden Selim'i bunca etkileyebiliyor? Bu soruların üzerinde durmalıydı Pınar Kür... Ayrıca Selim'in doğruları anlayış, kavrayış biçimi de bana hayli duygusal göründü: "Ancak, bu doğrular Selim'in içinde herhangi bir duygu, yani hiç bir coşku, hiç bir kızgınlık doğurmuyordu. Sarmıyordu benliğini, bir şeyler ayaklandırmıyordu içinde. İnanç denilen şeyin önce güçlü bir duygu, sonra da güçlü bir eylem olduğunu daha öğrenememişti." Yazarın araya girip söylediği bu sözler, "inanç" için geçerli olabilir; ama Selim, "bilinçlilik" ten ne anlıyor, onu da öğrenmek isterdim.

"Yarın.. Yarın..."ın sonuna doğru Seyda şöyle diyor: "Neden Oktay'layım hâlâ? Hiç sormamaya çalıştım bu soruyu bugüne dek. Soruyorum işte. Neden? Gidecek bir yerim yok da ondan mı? Bu bildiğim yabancılar arasında yaşamak, bilmediğim yabancılara koşmaktan daha güvenli." Çok sevdim bu çözümleyi, Seyda'nın "bildiği" ve "bilmediği" yabancılar...

Uzun süren bir çalkantıyı geniş bir görüngeden izletiyor Pınar Kür. Belki bundan dolayı romanında çatıya ağırlık vermiş. Seyda'yla Selim arasında aşka dayanan bir arkadaşlık kurarken, belki bu yüzden sayfalarca Oktay'ı uzaklaştırmanın tedirginliğini duymamış. Ama o çalkantıyı, toplumsal devinimin kimi yönlerini tartışma getirebilecek bir romana dönüştürmüş. Sanırım yazarın çatı kurmadaki ustalığı, öyle yabana atılacak gibi değil. "Yarın... Yarın..." Türk romanı üzerine konuşurken hatırlanacak ve tartışılmadan geçilemeyecek bir yapıt.

AZİZ NESİN — böyle gelmiş böyle gitmez — 2.BÖLÜM

SIĞAMADIĞIM BU DAR ORTAMDAN GENİŞ BİR ORTAMA TAŞMALIYDIM

İkinci Dünya Savaşı başlayana, hatta sonlarına dek, Amerika Birleşik Devletleri Türk insanları için genellikle, lekesiz, arı, ak bir ülkeydi. Amerikalı demek, iyilik, güzellik, doğruluk demekti. Amerika ülkesi, yetenekli her çalışkan insan için sonsuz başarılar, sınırsız kazançlar dünyasıydı. Zenginin en büyüğü, bilginin en yücesi, sanatçının en iyisi Amerika'da olunurdu. Darüşşafaka'da öğrenciliğimde, bir öğretmenimizin anlattığı Amerika'da geçmiş bir öykünün etkisindeydim. Birleşik Amerika Devletleri ülkesi, coğrafyasının büyüklüğü denli, kazancı da, olanakları da büyük olan iyi ahlaklı insanlar ülkesiydi.

Çengelköy'den Köprü'ye, Köprü'den Çengelköy'e okulla ev arasında vapurla gidiş gelişlerimde, arasıra limanda demirlemiş bir Amerikan yük gemisi görürdüm. Bu büyük yük gemisinin gövdesinin iki yanında boydan boya kocaman harflerle "American Export Line" yazılıydı. İki-üç ayda bir bu gemi limanda görünürdü.

Amerika'ya gitmiş, ya da kaçmış, Amerika'ya göçmüş insanların başarı öykülerini dinliyorduk. Kendi kendime diyordum ki, düşünüyordum ki, düşlüyordum ki, iki yanında American Export Line yazılı bu yük gemisine gizlice girsem, halat kangallarının içine girip saklansam, yanıma bol da yiyecek alsam, kaçak olarak Amerika'ya gitsem... Yolda beni gemiciler belki de yakalardı. Ne yapacaklardı? Denize atacak değillerdi ya... Kaptana yalvarırdım daha olmazsa. Beni Amerika'ya götürürlerdi. İçimdeki büyük tutkular, ancak Amerika'nın büyüklüğüne sığabilirdi. Yazar mı, ressam mı, bilgin mi, her ne olacaksam, olacağımın en büyüğünü ancak Amerika'da olabilirdim.

KENDİNİ BEĞENMİŞLİK

Kampın bittiği gündü. Karnelerimiz dağıtılmıştı. Yine bütün derslerden tam numara almıştım. Sınıfımızın beşyüzden çok öğrencisi içinde karnesi benden daha iyi olanı yoktu. Suat Bey karnemi verirken kutlamıştı yine. Üç ders yılı üstüste, sınavlarda bütün derslerden tam numara alıyordum. Bu öğrencilik başarısını, erişilmez başarılar sanıp çevremi küçük görmeye başlamıştım. Başarı sandığım öğrenci çalışkanlığımın iyi sonucundan başım dönmüştü. Yeteneklerimi, çevremdekilerden üstün sanmaya başlamıştım. Ve bu ortam artık bana dar geliyordu. Yeteneklerimi geliştirmeme uygun, büyük olanaklar veren geniş bir ortam gerekirdi bana. Geniş olanaklar veren ülke de Amerika'ydı. Orada gelişebilirdim. Beni sıkan, tatmin etmeyen bu dar ortamdan kaçıp kurtulmak isteği duyuyordum.

Kendimi beğenmişlikle sığamadığım bu dar ortamdan geniş bir ortama taşmalıydım.

Bütün bu düşünceler benim gizlerimdi. Bu gizli isteklerimi, güvenilir bir arkadaşımla bölüşmeyi gereksiniyordum. Akıllı, güvenilir arkadaşıma anlatmalıydım.

Davutpaşa Orta okulundan beri arkadaşım olan Mehmet Karahasanoğlu'na açtım gizimi, O'nun ne karşılık verdiğini şimdi anımsamıyorum.

Kampın bittiği akşam, yemekten sonra dış bahçede toplanmıştık. Demir kapının dışındaki havuzun çevresindeydik. Çimentoyla yapılmış, süslü bir havuzdu. Eski konak bahçelerinde de böyle havuzlar vardır. Girintili, çıkıntılı, bölüm bölüm, sanki doğal bir gölcükmüş izlenimi vermesine çalışılmış bir havuzdu. Havuzun bölümleri arasına çimentodan küçücük köprüler yapılmış, çimentodan yapma ağaç dalları, büyücek kayalarla süslenmişti. Çoğumuz bu havuzun çevresindeki çimenlere oturmuş, uzanmıştık. Bando çalmaktaydı. Bando başka bir yerden getirilmişti o gece için.

Atıf yanımdaydı. Askeri okula, yarışma sınavını kazanarak girdiğimiz öğrencilerden biriydi. Fransızca bölümündeydi. Her zaman güleç yüzlüydü. Her olayın bir gülünç yanını bulmasını becerirdi. Saçının, alnına yakın bir tutamı aktı. Bir Çerkes anababanın çocuğuydu Anababası İzmit dolaylarında bir yerde yaşıyordu. (Maşukiye Köyü olacak) Babası, kurmay albay emeklisiydi. Babasının, Mustafa Kemal'le bir çatışması olmuştu, yanılmıyorsam, bu çatışma Kurtuluş Savaşı sırasında geçmişti. Atıf okulun bir ara tatilinden dönüşünde, hasta olan babasına, hekimlerin, bol besin almasını, et, yumurta yemesini söylediğini, evde tavuk besledikleriden babasının da bol bol yumurta yiyerek şişmanladığını, buna tam sevinirlerken bu şişmanlığın yumurtanın yaptığı albümin hastalığı olduğunun anlaşıldığını anlatmıştı. Bu acılı olayın bile bir gülünçlü yanını bulmuştu.

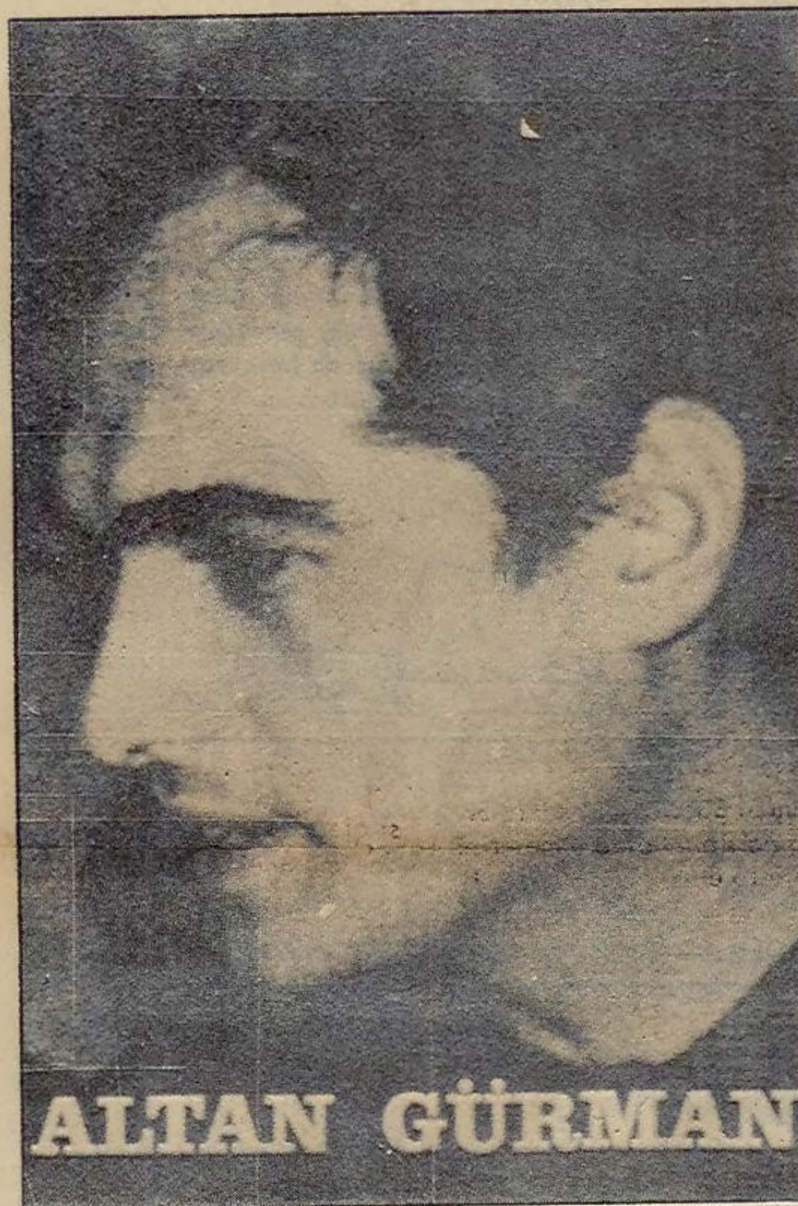
Atıf, güvenilir arkadaşımdı. Ona gizlerimi açabilirdim. Amerika'ya kaçmak isteyişimi başkalarına açıklamayı gereksinmemin nedeni, bu isteğimi hiç bir zaman gerçekleştiremeyeceğimi içinden bilmiş olmamdı. Nasıl olsa Amerika'ya kaçamazdım. Böyle bir eyleme girişemezdim bile... Gemiye nasıl gizlice gireceğim de, halatların arasına saklanacağım da günlerce beni orda görmeyecekler de... Olacak iş değildi. Ama ben bu olmayacak işin düşünü yaşıyordum. Güvendiğim bir arkadaşımın, bana bu işin olmazlığını anlatmasını istiyordum. O zaman belki de içimden "Eh... Ben Amerika'ya kaçacaktım ama, ne yapayım ki olmuyor işte..." deyip avunacak, yazgıma küsecektim.

Bando çalıyordu. Yıldızlı bir geceydi. Mayıs sonlarında olmalıydık. Çimenlere uzanmıştık. Yanı başımdaki Atıf'a, Amerika'ya kaçmak niyetimi açıkladım.

Atıf ya da başka bir arkadaşım bana Amerika'ya kaçmak istediğini söyleseydi, ben ona ne diyecektiysem, Atıf da bana onları söyledi. Sağduyu yolunu gösterdi. Sözlerini, sözcük sözcük anımsayamayorum şimdi, ama niyetimin saçmalığını bana kanıtladı. İstediğim olmuştu, güvendiğim bir arkadaşım da Amerika'ya kaçmamın hem olanaksızlığını, hem gereksizliğini anlatmıştı bana. Bu konuda aynı zamanda iki kişi gibiydim. Bendeki bu iki kişiden biri, başarılarından başı dönmüş olarak bu dar ortamdan geniş olanaklar ülkesine kaçmamı salık veriyor, ama bendeki öteki kişi, bu kaçışın hem anlamsız, hem de olanaksızlığını anlatıyordu. Atıf, bendeki ikinci düşünceyi desteklemişti. Atıf'la o geceki konuşmamızdan sonra asıl önemlisi, kendimi büyük, çevremi küçük görmekten utanmıştım.

Gelelim Atıf'a... İyi arkadaşlığımız lise de de sürdü. Bu yazıyı yazarken önümde bir fotoğraf duruyor: Büyükada'da çamların altında oturmuş, önlerinde yiyecekler, yakaları açık, üç Kuleli Lisesi öğrencisi. Sağdaki Atıf, soldaki Fahir, ortadaki Nusret... Sağdaki Korgeneral Atıf Erçıkan olmuş, soldaki Korgeneral Fahir Atabek olmuş, ortadaki yazar Aziz Nesin olmuş. Korgeneral Atıf Erçıkan da, Korgeneral Fahir Atabek de emekliye ayrılmışlar, ama Aziz Nesin yazarlıktan emekliye ayrılamamış, sonuna dek ayrılamayacak gibi görünüyor. İşte bir kısa yaşam masalı...

(DEVAM EDECEK)



bugün anılıyor

Bir kalp krizi sonucu ölen, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Öğretim üyelerinden Temel Eğitim Kürsüsü Başkanı Doçent Altan Gürman için bir anma toplantısı düzenleniyor. DGSA konferans salonunda 5 Mayıs Çarşamba günü yapılacak olan toplantı, saat 16.00 da başlayacak.

1938 yılında İstanbul'da doğan Altan Gürman, sanat öğrenimini 1956-1960 yılları arasında İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Resim Bölümünde sürdürdü. Bu bölümü bitirdikten sonra 1963-66 yılları arasında, Paris Güzel Sanatlar Yüksek Okulunda özgün baskı konusunda yetkinleşti ve 1972-73 yıllarında İtalya'da inceleme ve araştırmalar yaptı.

KENDİ OLUŞTURDUĞU KÜRSÜNÜN BAŞKANIYDI

1967 yılında DGSA Yüksek Dekoratif Sanatlar Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaya başlayan Gürman Akademinin tüm öğrencilerinin okuldaki ilk yıllarında öğrenim gördükleri Temel Sanat Eğitimi Kürsüsünün oluşmasına büyük katkıda bulundu. Gürman öldüğü sırada bu kürsünün başkanlığını yapmaktaydı

1962 Venedik Bienaline 1967 Evrensel Barış Şenliği Sergisine, 1968 Budapeşte Isgezed Türk Baskı Resim Sergisine 1968 Pescia İkinci Baskı Resim Bienali'ne 1968 Üsküp Çağdaş Türk Ressamları Sergisine, 1969 Sao Paulo X. Bienali'ne, 1971 Yeni Delhi II. Hindistan Trianali'ne ve 1976'da Ankara'da İstanbul'dan Altı Ressam Sergisine katıldı. Ayrıca 1967 yılında Türk Alman Kültür Merkezinde kişisel bir sergi açtı. İstanbul Resim ve Heykel Müzesi ile özel konfeksiyonlarda resimleri bulunan Gürman, 1967 Türkiye Çağdaş Ressamlar Cemiyeti "Jüri Özel Ödülü"nü ve 1974 Devlet Resim ve Heykel Sergisi" Başarı Ödülü"nü aldı.

ORHAN KEMAL ROMAN YARIŞMASI 22 MAYIS'TA SONUÇLANACAK

22 Mayıs'ta yapılacak toplantı sonucu neticelenecek olan Orhan Kemal Roman Yarışması'na bu yıl şu yazarlar aşağıdaki yapıtlarıyla katılıyor

"Bir Gün Tek Başına"-Vedat Türkali, "Raziye"-Melih Cevdet Anday, "Bir Bilim Adamının Romanı"-Oğuz Atay, "Gurbet Yavrum" Aysel Özakın, "Güneşin Katli"-Mehmet Türkkan, "Gerçek Yaşam"-Bekir Fikri Emek, ve "Tütün Gözlüm"-Nazmi Gören.

Yarışma jürisi ise Rauf Mutluay, Fethi Naci, Asım Bezirci, Fikret Otyam, Hilmi Yavuz, Konur Ertop ve Nurer Uğurlu'dan oluşuyor.

Bilindiği gibi Orhan Kemal Roman Ödülünü ilk kez 1972 yılında Yılmaz Güney, "Boynu Bükük Öldüler" adlı yapıtıyla kazanmıştı. Bu ödülü 1973'de Çetin Altan" Büyük Gözaltı" ile, 1974'de Sevgi Soysal "Yenişehir'de Bir Öğle Vakti" ile ve 1975'de Erdal Öz, "Yaralısın" ile aldılar.

Bu ödülün ilginç yanı, ödülü alan dört sanatçıdan ikisinin yarışma sonuçlandığında tutuklu bulunmaları, birinin de tutukluluk konusunda bir romanla ödülü almış olmasıdır. Yılmaz Güney ve Çetin Altan, yarışma sonuçlandığı sırada tutukluydular. Erdal Öz'ün "Yaralısın" adlı yapıtı ise, tutuklu geçen günleri anlatır.

Yarışmanın sonucu belli olduktan sonra 2 Haziranda Orhan Kemal'i anma toplantısı düzenlenecek.

Devlet Tiyatroları Yaz Turnesi

Devlet Tiyatroları'nın Anadolu Turnesi dün başladı. Devlet Tiyatrolarının bu yıl turneye götürdüğü oyun, Nazım Kurşunlu'nun "Gecikenler" adlı iki perdelik komedisidir. Dekor ve kostümlerini Hüseyin Mumcu'nun hazırladığı Gecikenler Erol Amaç tarafından sahnelenmiş. Oynayanlar: Önder Alkım, Selmin Barutçuoğlu, Tomris Çuhadaroğlu, Elif Turhan Çölok, Sönmez Atasoy, Mediha Köroğlu, Nevber Altınbaş, Erhan Gökgücü, Turan Özdemir, Sedat Demir, Ertan Dinçer ve Tansel Başer.

KARADENİZ BÖLGESİ TEMSİLLERİ

Gecikenler, Rize, Trabzon, Giresun, Ordu, Samsun, Amasya, Çorum, Çankırı, Kastamonu, Bolu, Adapazarı, Kütahya, Afyon, ve Uşak'ta temsil edilecek

Ayrıca, Düşüş piyesi Yunus Emre'yi anma haftası nedeniyle 8 Mayıs akşamı Eskişehir'de temsil edilecek.

İngiliz Kültür Derneğinde

«Shakespeare'in Adası» gösterilecek

Bu hafta İngiliz Kültür Derneğinde iki gösteri izleyeceğiz. 5 Mayıs Çarşamba günü saat 18.00'de "Shakespeare'in Adası" adlı yapıt sunulacak. Şairin "Fırtına" (The Tempest) adlı oyunu ana tema alınarak, yaşamı ile yapıtları arasındaki benzerliklerin araştırıldığı bu filmde, aynı zamanda Royal Shakespeare Company-nin sahne arkası da gösteriliyor. Filmin uzunluğu 60 dakika.

İngiliz Kültür Derneğinde bu hafta içinde izleyeceğimiz ikinci gösteri ise 1969 yapımı olan "Kes" adlı film. 6 Mayıs Perşembe günü saat 18.00'de sunulacak olan "Kes"in yönetmeni Ken Loach. İngiltere'de bir sanayi kentinde yaşayan bir erkek çocuğunun öyküsünü dile getiren filmde Kes rolünü David Bradley oynuyor. 113 dakika süreli olan "Kes"in konusu, Barry Hines'in kitabından alınmış. 12 Mayıs Çarşamba günü saat 18.00'de gösteri yinelenecek.

Naile Akancı Resim Sergisi

Ressam Naile Akıncı 5. Resim Sergisini Taksim Sanat Galerisinde açıyor. Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Resim bölümü mezunu olan ilk sergisini 1964'de İstanbul Şehir Galerisinde açan Naile Akıncı, öğrenimi sırasında Bedri Rahmi Eyüboğlu, Leopold Levy ve Nurullah Berk'le çalışmalar yaptı.

Sergi 7 Mayıs'ta açılacak 21 Mayıs'a kadar sürecek.

TALİP APAYDIN'IN MEKTUBU

Cemal SÜREYA

Talip Apaydın'dan, bir süre önce yayımladığım "İki Dergi" başlıklı yazımla ilgili bir mektup aldım. Şöyle diyor Talip Apaydın:

"Sayın Cemal Süreya dost,

Politika'daki İki Dergi adlı yazınızda (9 Nisan) benim "Köy Enstitüleri bugün yeniden kurulabilir. Kurulmalı da" dediğimi belirtiyorsunuz. Bir yanlışlık olacak, ya da dizgi hatası. Ben böyle bir şey demedim. Bugünkü iktidarın, buna benzer iktidarların köy enstitülerini açması, çalıştırması olanak dışı. Normal klasik lise ve üniversite eğitimine bile dayancaları yok bunların. Tüm okulları imam-hatipleştirmeye çalışıyorlar. Köy Enstitülerini nasıl açarlar? Açarlarsa imam-hatip okullarına benzetirler. Onun adı "köy enstitüsü" olsa bile kendisi köy enstitüsü olmaz. Ben Çağdaş Eğitim dergisinde, sonradan yayınlanan Halkoyu dergisinde "köy enstitüleri ülkemiz için gereklidir ama bu iktidarlar açmaz, açamaz. Ancak gerçekten halkçı bir iktidar gelirse yeniden açılabilir" dedim. Doğrusu da kanımca budur. Ülkemizde üretici insan yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitim gereklidir. Emeğe ve emekçiye saygı üretici eğitimle sağlanabilir. Geri kalmış halkımız üretici eğitimle daha kısa yoldan bilinçlendirilebilir. Öyle ise tüm eğitim kurumlarını köy enstitülerine benzer şekilde yeniden düzenlemek gereklidir. Ama bu işi gerici iktidarlar yapamaz. Yapmak istemez. Açık birşey. Ancak halkın gerçekten kurtuluşunu amaçlayan iktidarlar yapabilir.

Durumu böylece açıklamak istedim."

Sanırım, Köy Enstitüleri bugün de kurulabilir mi cümlesi, bugünkü koşulların Enstitülere uyması kadar Enstitülerin bugünkü aşamada ve bugünkü koşullarda geçerli olmasını da akla getirmektedir. Dergideki soruda da bu ikinci anlam ağır basmakta. Nitekim Talip Apaydın'la birlikte görüşlerini açıklayan öbür iki yazar sorunu bu biçimde ele almışlardır. Köy Enstitüleri bugün de geçerli olabilir mi? Başka seçenekler bunların geçerliliğini azaltmış mıdır? Soru budur. Talip Apaydın, "Halkoyu" dergisinde kendisiyle yapılan konuşmada bu konuda daha açık sözler söylediği için, onun iki dergideki sözlerini birleştirerek, birbirine ekleyerek, yazmıştım ben. Ortada bir yanlışlık ya da bir dizgi hatası yok. Talip Apaydın'ın görüşünün açıklanmaması var. Talip Apaydın, Köy Enstitülerinin ülkemiz için bugün de "gerekli" olduğunu söylüyor. Günümüzdeki geçici nedenler (siyasal ortam, iktidarlar) bu gerekliliği yok edebilir mi? Gereklilik başka, "bu iktidarlar" karşısındaki güçlükler, olanaksızlıklar başka. Bu yüzden, izin verirse, Talip Apaydın'ın, mektubunun başındaki "ben böyle bir şey demedim" cümlesini kabul etmiyorum. Ben o yazımda konu üstünde görüşlerini açıklayan yazarların bu noktada ayrı şeyler düşündüklerini belirtmek istemiştim. "Köy Enstitüleri bugün kurulabilir mi?" sorusu, elbet, bir yerde "kurulmalı mı?" sorusunu da içermektedir.

Talip Apaydın'ın bir dizesini anımsıyorum: "Hayalimde geniş araziler sürülmüştür". Çok sevmiştim bu dizeyi. Sonradan onu kitabına alırken, aklımda kaldığına göre şöyle değiştirmişti: "Düşüncemde geniş topraklar sürülmüştür". Bu ikinci biçimiyle dizeyi bir türlü benimseyemedim. Ama belki de birinci biçime koşullanmış olmamdandı bu. Yine de "düşüncemde" sözcüğü, anlam yönünden şiiri daha bir pekiştirmesine karşın, ilk sözcüğün yerine tam oturmamıştı galiba. Fazıl Hüsnü Dağlarca'da da raslanıyor böyle sonradan sözcük değiştirmelere. Yaşar Nabi Nayır'ın "Kahramanlar" adlı kitabının son baskısında da raslamıştım. Doğru bulmuyorum bunu.

Spor

Yenilmezliklerini sürdürüyorlar

Kadınlararası futbol maçında İngiltere 2-Hollanda 1

BLACKPOOL-İngiltere'nin Blackpool kentinde İngiltere ve Hollanda Bayan Milli Takımları arasında oynanan maçta İngiltere Bayan Milli Futbol Takımı Hollanda'yı 2-1 yenerek yenilmezlik rekorunu sürdürdü.

Maçın ilk golü 14.dakikada geldi. Sheila Parker'in attığı bir serbest atışı iyi değerlendiren orta saha oyuncusu Elaine Badrock topu filelere göndererek İngiltere'yi 1-0 öne geçirdi.

Hollandalı bayan oyuncular beraberliği sağlamakta pek gecikmediler. Golden üç dakika sonra Hollandalıların forvet oyuncusu Jose Van Hoof İngiltere kalesi önündeki bir karışıklıktan yararlanarak durumu 1-1 yaptı.

Ancak 25. dakikada açık oyuncusu Sanura Choat, ceza sahası içinde düşürüldükten sonra kazanılan penaltıyı gole çevirerek takımını 2-1 öne geçirdi.

İkinci yarıda Hollandalı bayan oyuncular İngiliz Bayan oyuncularının hızına ayak uyduramadılar. İngiliz takımı ikinci yarıda atak oyununu sürdürmüşse de sonucu değiştirecek golü atamadı ve maçta birinci yarının skoru olan 2-1 ile son buldu.

Takımlar sahaya şu kadrolarla çıktılar:

İngiltere: Buckett, Mccune, Kirkland, Leatherbarrow, Parker, Lopez (Bagguley), Choat, Dobb, Badrock, Deighan, Allott.

Hollanda: Bungelaar, Kuiperg (Van Genderen), Hassell, Popeyus, Smit, Andeweg, Timmer, De Jong (Mossel), Var Hoof, Yisser, Asdonck (Annigs)

Hakem: K.Walmsley (İngiltere) (THA)

BRİÇ ŞAMPİYONASINDA İSRAİL BAŞARISINI DEVAM ETTİRİYOR

MONTE CARLO-Dünya Briç Şampiyonasının ikinci günü sonunda, ilk gün Dünya Şampiyonu İtalyanları 20-0 yenen İsrail başarısını sürdürmektedir. İkinci günkü karşılaşmada Hong-Kong'u da 16-4 yenen İsrail şu anda sıralamanın başında yer almakta.

İlk gün İsrail karşısında hezimete uğrayan İtalyanlarsa ikinci gün Brezilya'yı 13-7 yenerek toparlandıklarını gösterdi. Ancak, sıralamada ikincilik Avustralya'yı 17-3 yenen Amerika Birleşik Devletleri'nin elinde.

İtalyan takımının yetkilileri, sürekli olarak suçlandırıldıklarını ve böylelikle "psikolojik baskı altında bulunduklarını" ileri sürdüler. İtalyanlar 1974'te Venedik'te yapılan Dünya Şampiyonasında da "oyuncuları arasında gizli telefon bağlantısı kurdukları" gerekçesiyle suçlanmışlar ancak bu iddialar gerçek çıkmamıştı. (UPI)

KISA HABERLER kısa haber

Fransız Saadi Saadli ile Avrupa 63,5 kilo boks şampiyonluğu ünvan maçını oynayacak Kamacı "karşılaşmanın 5 Haziran'dan 4 Haziran'a alındığını açıkladı. Bugün saat 11'de Divan Otelinde bir basın toplantısı yapacak olan Kamacı, bu toplantıda geniş bilgi verecek.

Ankara Genç takımlar futbol maçları sonuçlandı ve Kırıkkalespor Genç Takımı şampiyon oldu. Genç kümenin flaş takımı Sitespor şampiyonluk düğümünü çözdü. Bir hafta önce Kırıkkalespor genç takımını Kırıkkale'de 1-0 mağlup eden Sitespor PTT'yi liderliğe yükseltti. Son maçını PTT ile oynayan Sitespor gençleri tahminleri alt üst ederek karşılaşmayı berabere bitirdiler ve Kırıkkalespor'un şampiyon olmasını sağladılar.

Uzun süre Japonya'da karate ve sortokan eğitimi gören Zeki Tunç adında siyah kuşaklı bir karateci Elâzığ'da okul açtı. Zeki Tunç, Hürriyet Caddesinde açtığı karate okulunun büyük ilgi gördüğünü ve 7-50 yaşlarında bir çok öğrencisinin bulunduğunu söyledi.

Gençlik ve Spor Bakanı Ali Şevki Erek Balkan Şampiyonu olan Basketbol Genç Milli Takımımızın elde ettiği başarının gurur verici olduğunu söyledi "basketbolumuz batı'nın kapılarını zorluyor" dedi. Erek bu konuda şöyle konuştu: "Dünya basketbolunda söz sahibi olan Yugoslavya gibi bir ekibi yenerek Balkan Şampiyonluğunu kazanan genç basketbolcularımız hepimizin yüzünü güldürmüşlerdir. Alınan sonuç büyük bir zafer ve yüz ağırtıcıdır. Genç basketbolcularımızın şampiyonluğu bize güreşde aldığımız sonuçları bir nebze olsun unutturmuştur."

Muhammed Ali itiraf etti: "Saldırganlığım reklam içindir„

WASHİNGTON-Dünya Ağır Sıklet Boks Şampiyonu Muhammed Ali, "bugüne dek karşılaşma öncelerinde ya da dövüş sırasındaki tüm konuşmalarım ve sağa sola karşı saldırganlığım yalnızca reklam içindir" dedi

CBS televizyonunun yayınına çıkan Ali, "aslında, günlük hayatımda fazla konuşmam ve saldırganlık enerjimin tümünü de karşılaşmalarda rakiplerimi dövmeye harcarım. Ama, günümüzde reklam çok, ama çok önemli" dedi.

Daha önceleri de bir çok kereler yaptığı gibi Ali, bu kez de yıl sonunda boksu bırakmak istediğini belirtti, ancak bunun da bir reklam olup olmadığı sorusunu yanıtlamadı. "Avrupa ve Japon şampiyonlarıyla karşılaştıktan sonra yıl sonunda boksu bırakmak isterdim" diyen Ali, geçen hafta Jimmy Young'u döverken hayatının en zor karşılaşmasını yaptığını da itiraf etti ve "bu kadar formsuz olabileceğimi aklıma bile getirmemiştim. Az hammed Ali, "tanrı beni dün yada kendi gücünü temsil etkalsın yeri öpecektim" dedi.

"Dünyada iyi tanındığım sırada ve başarımın doruğunda emekli olmak isterim" şeklinde konuşan Mumem için kutsadı. Bu görevi bugüne dek hakkıyla yerine getirdim. Artık çekilme zamanım geldi" dedi

Ali son olarak bokstan kazandığı paranın "yalnızca gerçekten gereksinimi içindeki "insanlara yardım için kullanılacağına değindi ve sözlerini şöyle tamamladı "Bazıları beni ABD Merkez Bankası sanıyor olmalılar ki, sürekli olarak telefon ya da mektupla para istiyorlar. Ben bu parayı nasıl kazandım bilmiyorlarmı?' (THA)

Üçüncü Lig Beyaz Grupta haftanın takımı: İstanbulspor

Üçüncü Türkiye Ligi Beyaz Grubunda lider İstanbulspor deplasmanda galip gelerek takipçisi Ispartaspor ile farkı 1 puan daha açtı ve şampiyonluğa bir adım daha yaklaştı..

Haftanın takımı: Deplasmanda Düzce gibi güçlü bir rakibi farklı yenen İstanbulspor haftanın takımı olmaya hak kazandı.

Haftanın karması: Sabahattin (Isparta), Naci (Lüleburgaz), Kemal (Yeşilova), Akın (İzmirspor) B.Ali (Isparta), Basri (İsparta), Ardahan (Edirne) Adnan (İzmirspor), Erdoğan (Yeşilova), İsa (Tekirdağ), Adem (Kasımpaşa)

Haftanın kare ası: Kemal (Yeşilova), Adnan (İzmirspor), Sabahattin (Isparta), Ardahan (Edirne)

Haftanın hakemi: Tekirdağ - İzmirspor maçını yöneten Engin Keskim gösterdiği başarılı yönetim ile haftanın hakemi olmaya hak kazandı.

Komandolar

(Baştarafı I'de)

Komandolar iki öğrenciyi dernekte kıyasıya dövdükten sonra baygın olarak dışarıya bırakmışlar, dövülen öğrencilerden Hüseyin Şahin'in burun kemiği kırılmış, yüzü ve vücudunda çeşitli yerleri morarmış, Şükrü Bayrak'ın ise bir gözü şişmiş ve tamamen kapanmış. Bayrak-ın kaşı da iki buçuk santim kadar yarılmıştı. Bu arada üstlerindeki paraları da alınmış.

Olaydan sonra Tıp Fakültesi Hastahanesine giden yaralı öğrenciler tedavi edildi. Şükrü Bayrak'ın yarılan kaşına altı dikiş yapıldı. Öğrenciler dövüldüklerine dair rapor da aldılar. Bu arada kendilerini dövenler arasında Ali Onay, Ali Türkoğlu ve Sencer Kocaoğlu adlarında üç komandoyu tanıdıklarını söyleyen yaralı öğrenciler durumu polise bildirdi. Bu komandolardan Ali Türkoğlu polislerce yakalanarak gözaltına alındı. Diğer ikisi ise henüz bulunamadı.

Önceki gün kaçırılan gençler, Şükrü Bayrak ve Hüseyin Şahin, "işkenceden sonra tabancalarını çektiler. Birisi, ikisinide vuralım dedi. Başkanları Ali Onay "değmez" diyerek öldürülmemizi önledi" dediler.

CHP Ankara İl örgütü, gençlerin kaçırılması olayına el koyarak, ilgililer nezdinde girişimlerde bulunmaya başladı.

Papandreu

(Baştarafı I'de)

-Yunanistan Sosyalist Partisinin Lideri Papandreu, Merkez Partili Milletvekili Aleko Panagulis'in ölümü ile Kıbrıs meselesi arasında, hatta "Yunanlı devlet adamları ile Yunan subaylarının Kıbrıs meselesine ihanet ettikleri" hususu arasında bir ilişki kurulabileceğinin gözden uzak tutulamayacağını söyledi.

Dün kendisiyle telefonla konuşan Fransız radyo muhabirlerinin sorularını yanıtlayan Papandreu, Panagulis'in ölümüyle ilgili olarak, Yunanistan'da bir süre önce devrini tamamlayan askeri cunta hükümetinin polis arşivlerine değindi ve Panagulis'in sözü edilen cunta dönemine ait belgeleri toplayarak, bunları Yunanistan parlâmentosunda açıklamaya hazırlandığını ve böyle bir açıklamada bulunulması halinde, Yunanistan kamuoyunun çok yakından tanıdığı bazı önemli kişilerin olaylarda önemli roller oynamış olduklarının anlaşılacağını belirtti.

Önceki gün arabasına başka bir arabanın çarpması sonucu öldüğü haber verilen Yunanistan Merkezi-yetçi Demokrat Parti Milletvekili Panagulis'in en çok kimler için "artık çekilmez" olduğu yolundaki bir soruya karşılık, Papandreu, "bunu özellikle şu sırada söyleyebilmek benim için olanaksız. Bu konuda hiçbir şey söylememeyi uygun buluyorum" biçiminde konuştu.

Papandreu şimdiki Yunan hükümetinin üyesi bulunan şu ya da bu kişinin Panagulis'in ölümü olayı ile ilişkisi olabilir mi biçimindeki bir başka soruya karşılık da "böyle bir soruyu yanıtlamak istemiyorum" demiştir. Papandreu, Yunan parlâmentosunun toplanarak olayın aydınlığa kavuşturulmasına çalışacağını sözlerine ekledi. (A.A)

BİR MİTİNGİN ARDINDAN VE CHP'DEKİ YÖNELİŞLER

(Baştarafı I'de)

tır; bu amaçlara yönelik yöntemleri kitlelerle beraber oluşturmak, savunmaktır. CHP, Genel Başkanının son konuşmalarıyla bu yönde ciddi girişimlerin eşiğine yaklaşmıştır. CHP'nin 1977'deki seçim şansını da önemli ölçüde etkileyebilecek sözkonusu girişimlerin başarıya ulaşmasından, Türkiye'de kitlelerin ve demokratikleşme sürecinin kazanacağı çok şey vardır.

İsmail Cem

Cerrahpaşa

(Baştarafı I'de)

kan, intikam" şeklinde sloganlar söylediler. Toplu halde, Üniversite bahçesinden dışarı çıkan öğrenciler, Beyazıt meydanında dağıldı.

Öte yandan İstanbul Üniversitesine bağlı Fen, Edebiyat Hukuk Fakülteleri ile Vatan Mühendislik ve Mimarlık Yüksek okulunda birer günlük boykot kararı alındığı bildirildi. Polis panzerleri üniversite önünde tedbir aldılar.

ANKARA (Politika) ODTÜ öğrencileri, "1 Mayıs İşçi Bayramı nedeniyle iki devrimci öğrencinin öldürülmesini protesto etmek amacıyla" dün bir günlük boykot ilan ettiler ve derslere girmediler. ODTÜ öğrenci temsilciliğinin yaptığı açıklamada Mehmet Dağbaşı ve Ali Fuat Okan'ın komandolar tarafından öldürüldüğü belirtildi.

ODTÜ Öğrenci Temsilciliğinin açıklamasında özetle şöyle denildi:

"1 Mayıs İşçi Bayramının görkeminden ürken egemen sınıflar ve onların uzantıları komandolar, iki devrimciyi daha pusu kurarak katlettiler, Mehmet Dağbaşı 30 Nisan'da 1 Mayıs afişlerini asarken öldürüldü.

SBF Öğrenci Derneği Yönetim Kurulu üyesi Ali Fuat Okan da 1 Mayıs akşamı kurşunlanarak öldürüldü."

Öte yandan Ankara'da, Cumhuriyet Lisesi öğrencileri dün sabah, silahlı komandolar karşısında cangüvenliklerinin bulunmadığını bildirerek derse girmediler. Öğrenciler, okulda 5-6 komandonun bulunduğunu, bunların okul yönetimi tarafından korunduklarını ve tabancalarıyla okula geldiklerini söylediler.

Öğrencilerin velileri de müdürle bir görüşme yaptı. Görüşme esnasında okul müdürünün "olaylara değişik açıdan baktığını," milliyetçilerin masum" olduklarını öne sürdüğünü belirten veliler okulu terkettiler. Bir kaç gün önce de Tokat Öğrenci Yurdundan gelen bir grup komando, lise öğrencilerine ateş açmış ve ikisini yaralamış ve daha sonra 01 AZ 804 plakalı arabayla kaçıp gitmişlerdi.

SBF VE BYYO'DA İKİ GÜNLÜK BOYKOT KARARI ALINDI...

Siyasal Bilgiler Fakültesi ile buna bağlı Basın ve Yayın Yüksek Okulu öğrencileri İstanbul'da bir işçi ile bir SBP öğrencisinin, öldürülmelerini protesto etmek amacıyla iki gün süreylederslere girmeme kararı aldıklarını açıkladılar.

Bilindiği gibi, Siyasal Bilgiler Fakültesi ve buna bağlı Basın ve Yayın Yüksek Okulu bir süre öğretime kapalı tutulmuş ve 26 Nisan Pazartesi günü açılmıştı.

EGE ÜNİVERSİTESİNDE 4 ÖĞRENCİ YARALANDI

Öte yandan Ege Üniversitesinde bir grubun saldırmasıyla başlayan olayda biri ağır, 4 kişi yaralandı. Görgü tanıklarından edinilen bilgiye göre saat 11.30 sıralarında Fen Fakültesi önünden elleri silâhlı 5-6 kişilik bir grup, bir öğrenciyi kovalamaya başladılar. Kaçan öğrenci, kendisini Fen Fakültesinin kantinine güçlükle attı, ancak arkadan yetişen elleri silâhlı gruptan bir kişinin ateş etmesi ile kantinde bulunan öğrencilerden biri bacağından yaralandı.

Silâh sesleri üzerine kantinde oturan diğer öğrenciler, kendilerini kurtarmak için camlardan dışarı atladılar. Bu sırada dışarı atlayan öğrencilerden bazıları cam kırıklarından yaralandılar.

Öğrencilerin derste oldukları sırada meydana gelen olaydan sonra silâhlı saldırganlar ortadan kayboldular. Yaralı öğrenciler ise, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine kaldırılarak tedavi altına alındılar.

Bornova Savcısı, olayla ilgili soruşturmaya başlandığını, ateş edenlerin kimliklerinin saptanması için çalışıldığını belirtti.

DİYARBAKIR ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİ DERSLERE GİRDİ.

DİYARBAKIR- Diyarbakır Endüstri Meslek Lisesinde öğrenciler, müdürün tutumunu kınamak amacıyla 16 günden beri sürdürdükleri boykotu, dün kaldırdılar. Boykotu kaldırırken kendileri hakkında okul yönetimince bir soruşturma açılmaması koşulunu öne süren öğrencilerin bu isteği müdür tarafından kabul edildi ve "boykot süresince geçen zamanın devamsızlıktan sayılmayacağı ve boykota katılan öğrenciler hakkında soruşturma açılmayacağı" belirtilen bir yazılı belge öğrencilere iletildi.

Barolar

(Baştarafı I'de)

luşturan biz avukatların ve hukukçuların güvencesi altındadır.

Genel kurulumuz bu nedenlerle:

1-Yukarıda yazılı insan haklarını Anayasayı ve yasaları ihlâl niteliğindeki eziyet işkence ve bunları da aşan siyasal kökenli cinayet olaylarını yakından izlemek ve gereken uyarmaları geciktirmeden yapmak hususunda Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna talimat vermiştir.

2-İşkence, eziyet, eden insanlık onuruna aykırı davranan kanunsuz işlem yapan bu gibi olay ve işlemleri öğrenip de C.savcılıklarına bildirmeyen, bu olayları öğrenmiş olmasına rağmen yasal kovuşturmayı savsaklayan görevliler hakkında ceza hükümleri, getiren özel yasa ön tasarısı hazırlanması yolunda Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna tâlimat verilmiştir."

Kıbrıs

(Baştarafı I'de)

Rum Ulusal Danışma Konseyi toplantılarında hazırlanan cevapta, Denktaş'ın adada geçici bir hükümet kurulmasıyla ilgili teklifinin, Kıbrıs Cumhuriyeti hükümetini baltalamak amacını güttüğü iddia edildi ve bu öneri yeniden reddedildi.

Papadopulos imzasıyla verilen mektupta, Türk önerilerinin "Kıbrıs Türk Federe Devleti antetli bir kâğıda yazılmış olması" ve "kendine devlet başkanı süsü veren "Rauf Denktaş tarafından imzalanmış olması eleştirilmekte," BM tarafından tanınmış böyle bir devletin hukuken bulunmadığı" ileri sürülmekte. (A.A)

Dalokay

(Baştarafı 1.de)

yapılması istenen metro konusuna da değinerek, metronun yapılması halinde Ankara Belediyesinin dışa bağımlı olacağını söyledi, şöyle devam etti:

"Ankara metrosu için bir Fransız firması, yalnız plan yapımı için 33 milyon Türk lirası istedi. Metro, bana göre sadece Çankaya'da ve Keçiören'de oturan ve ekonomik bakımdan güçlü olan kişilere hizmet edecektir. Bize göre metro, emekçi sınıfa inerse yararlı olabilir. Bu metro planı bu şekliyle yararlı olmayacaktır. Metroyu yaparsak vidasını bile dışarıdan alacak duruma geleceğiz".

İSVAN'IN KONUŞMASI

İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan da konuşmasında, Belediye Meclislerinde politika yapan üyelerin bulunduğu bir ülkede, iktidarın büyük belediyelerin politika yapmasından yakınmasını eleştirerek, şöyle dedi:

"Belediye temizlik yaptığı zaman politika olmaz, ama golf kulübünden kimin yararlanacağı konusunda politika vardır."

İsvan, daha sonra Belediyelerin yetkisizliğine değinerek "belediyeleri Bakanlıklar yönetecekse, halkın oylarına gerek yoktur. Bakanlar Kurulu Belediye Başkanları yerine birer memur atarlar mesele biter.

İstanbul'un eski Belediye Başkanı, bize 240 milyon lira borç bıraktı. Bu borcu 1,5 yılda ödedik. Bu arada birçok hizmeti ifa edemedik. Ama belediye kapısında haciz edecek mal arayan 147 alacaklı müteahhidi bu mağdur durumlarından kurtardık.

İşbaşına geldiğimizde Haliç'teki belediyearsaları bir avuç egemen gücün eline geçmişti. Fabrikalarının sınırları içine sokulmuştu. Çeşitli oteller, demirlerle ve tel örgülerle çevirdikleri ve kokteyl partilerinde kullandıkları yeşil sahaları 15 yıl sömürdüler. Halkın güvenine layık olmak için, bu yeşil sahaları egemen güçlerin elinden alarak, halkın kullanımına sunmak için park haline getirdik" dedi.

Petkim

(Baştarafı I'de)

Petkim tesislerinin bir süreden beri zehirli gazlarla çevreyi kirlettiği, bunun ise iki hafta kadar önce Hereke'den İzmit'e kadar geniş bir bölgeyi etkilediği bildirildi. Bölgenin üzerine çöken zehirli gazların göz yaşartıcı ve mide bulandırıcı bir etki yaptığı ve bu durumun bir kaç gün önce hava koşullarının değişmesine kadar sürdüğü belirtildi.

REVİZYONDA KAÇAK ARANACAK

İzmit Belediye Başkanı Erol Köse'den aldığımız bilgiye göre, Sağlık Bakanlığı ve Kocaeli sağlık yetkililerinin yaptığı incelemeler sonucunda hava kirlenmesinin Petkim tesislerinden ortaya çıktığı saptandı ve tesislerin İl Sağlık Müdürlüğü tarafından kapatılmasına karar verildi. Petkim yetkilileri ise tesislerin zaten 10 Mayıs tarihinde yıllık revizyona gireceği ve bu bir aylık bakım dönemi içinde zehirli gaz kaçağının giderilmesine çalışılacağını söylediler.

DOW FİRMASINDAN UZMAN ÇAĞRILDI

İzmit Belediye Başkanı, Erol Köse'nin gazetemize yaptığı açıklamada, Pet-Kim' den alınan son bir yazıya göre Amerikan Dow firmasından zehirli gazların oluşumunu engellemek amacıyla bilgi ve uzman istendiği belirtildi. 30 Nisan 1976 tarihli Pet-Kim Genel Müdürlüğü'nün yazısında bu konuda şöyle denildi:

"Göz yaşartıcı maddenin direkt olarak fabrikamız ürün veya yan ürünü olmayıp, sitiren artıklarında bulunan sitiren fabrikası ile klor fabrikası artıklarında bulunan klor gazının havada kendiliklerinden birleşmesinden meydana geldiği tespit edilmiş ve aynı durumun Amerika'da DOW firmasının Midlands'da bulunan kompleksinde de meydana geldiği literatürden öğrenilmiştir."

Pet-Kim Genel Müdürlüğünden İzmit Belediye Başkanına yazılan yazıda, bir yandan sitiren ve klor gazlarının kontrol altına alınması için girişimlerde bulunulduğu, öte yandan da 26 Nisan 1976 tarihinde yazılan bir mektupla DOW firmasından bir uzman istendiği kaydedildi.

Pet-Kim gözyaşartıcı gaz ihbarları üzerine daha önce Dr. Muharrem İçel, Ferit Yeşilkaya ve Niyazi Yanık'tan oluşan bir inceleme komisyonu kurmuş, fakat bu komisyon böyle bir gaz bulunduğuna dair bir kanıt bulunmadığını açıklamıştı.

Klor gazının okjijeni öldürücü kimyasal etkisi nedeniyle çevre sağlığının önemli bir tehditle karşı karşıya bulunduğu Belediye Başkanı Köse tarafından özellikle kaydedildi.

Marmara Belediyeler Birliğinin şimdiye kadar su kirlenmesine ağırlık verdiği, ancak, son zehirlenme olaylarından sonra hava kirlenmesinin giderilmesi üzerinde çalışmalarını yoğunlaştıracakları bildiriliyor. Bu konuda Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca bir rapor hazırlanıyor. Raporun sonuçlarına göre Marmara Belediyeler Birliği, Kimya Mühendisleri Odası ile işbirliği yaparak konuyla ilgili çalışmalara başlayacak.

HAVA KİRLİLİĞİNİN ETKİLERİ

Petro-Kimya ve petrol rafinerisinin bulunduğu Yarımca bölgesinde bir kaç yıldan beri nefes darlığı, astım ve diğer akciğer hastalıklarının sıklaştığı bölgedeki ilgili sağlık kuruluşlarınca bildirildi. Sağlık yetkililerine göre bu tesisler-den çıkan zehirli gazlar hava rüzgarlı olduğu zamanlar bölgeyi fazla etkilemiyor. Ancak iki hafta öncesindeki gibi hava durgun olduğunda gazlar yerleşme bölgelerinin üzerine çökerek sağlığa çok zararlı olabiliyor. Son olayda da görüldüğü gibi, zehirli gaz çökmesinin ilk etkisi göz yaşarması ve mide bulantısı şeklinde kendini gösteriyor. Ancak uzun süre bunun etkisinde kalanlarda çok daha ciddi akciğer hastalıkları beliriyor. Bundan özellikle küçük çocuklar ve yaşlılar etkileniyor. Yarımca, Tütünçiftlik çevresinde son günlerde 6 çocuğun ölümünün gaz zehirlenmesinden olması, sağlık yetkililerine göre kuvvetle muhtemel. Ancak ölümlerin kesin nedeni, savcılıkça yürütülen tahkikat sonucunda aydınlanacak.

CHP, toplumsal yasa önerilerinin öncelikle görüşülmesi için Meclise özel gündem önerdi

ANKARA *(Politika)*- Dün Millet Meclisi Başkanlığına başvuran CHP Meclis Grubu Başkanvekili Hayrettin Uysal CHP'li parlamenterlerce hazırlanan halk yararına on iki yasa önerisinin özel gündemle hemen ele alınması için danışma kurulunun ivedilikle toplantıya çağrılmasını istedi. Uysal'ın yazısında yer alan toplumsal içerikli yasa önerileri şunlar:

"1. İstanbul CHP Milletvekili Engin Ünsal'ın, grev uygulamasından önce yapılacak grev oylamasına, toplu iş sözleşmesi çağrısının yapıldığı tarihte iş yerinde çalışan işçilerin katılabilmesini öngören yasa teklifi.

2. İstanbul CHP Milletvekili Engin Ünsal'ın, işveren temsilcilerinin katılmaması nedeniyle toplanamayan İl Hakem Kurullarına işlerlik kazandırılabilmesini öngören yasa teklifi.

3. İstanbul Milletvekili Engin Ünsal'ın, toplu iş sözleşmesi uygulamasındaki çağırı yetkisi üzerindeki uyuşmazlıkların giderilmesini sağlamak üzere referanduma başvurulmasını öngören yasa teklifi.

4. İstanbul CHP Milletvekili Reşit Ülker ve arkadaşlarının, en az geçim indirimine ilişkin yasa teklifi.

5. Giresun CHP Milletvekili Mustafa Kemal Çilesiz'in, fındık tarımının düzenlenmesine ilişkin yasa teklifi.

6. Adıyaman CHP Milletvekili Kemal Tabak'ın, Türk Tabipler Birliğine işlerlik kazandırmayı amaçlayan yasa teklifi.

7. İstanbul CHP Milletvekili Abdullah Baştürk ve 45 arkadaşının 193 sayılı gelir vergisi yasasının bazı maddelerinin değiştirilerek vergi adaleti sağlanması ve asgari geçim indirimi sınırlarının yeniden düzenlenmesine ilişkin yasa teklifi.

8. Gaziantep CHP Senatörü Salih Tanyeri ve arkadaşlarının, belediye gelirleri yasasının bazı maddelerinin değiştirilmesini öngören yasa teklifi.

9. Emekli Sandığına geçmiş hizmetlerin değerlendirilmesi ve bunların borçlandırılmasına olanak sağlayacak yasa teklifine ilişkin Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Karma Komisyon raporu.

10. İstanbul CHP Milletvekili M. Kazım Özeke'nin, devlet ve dar gelirli şoför esnafına ve taşıt sahiplerine ucuz yedek parça sağlamak üzere bir "yedek parça ofisi kurulması"nı öngören yasa teklifi.

11. Kars CHP Milletvekili Doğan Araslı'nın küçük çiftçilerin Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçlarının 10 yılda 10 eşit taksitle ve faizsiz ödenmesini öngören yasa teklifi.

12. Üniversiteler kadro yasaları."

Uzlaşma olmazsa Türk-İş'te perşembe günü grev başlıyor

ANKARA (Politika)-Uzlaşma olmadığı takdirde Türk-İş Genel Merkezinde çalışan işçiler, Perşembe günü greve gidecekler. Türk-İş'de çalışan işçiler adına grev kararı alan Tez-Büro-İş Sendikasının Başkanı Mustafa Başoğlu, grev kararı hakkında Türk-İş Başkanı Halil Tunç'la bir görüşme yaptı. Ancak, bir anlaşmaya varılamadı.

Tez-Büro-İş Sendikası Genel Merkezi, uyuşma olmadığı takdirde Perşembe günü Türk-İş Genel Merkezinde grevin uygulanacağını bildirdi. Grevin yürürlüğe konması halinde, tarihte ilk kez işçi sendikalarının bir üst kuruluşunda işçiler haklarını alamadıkları için eyleme girmiş olacaklar.

1944 yılındaki ırkçılık tutuklaması Türkçülük Bayramı olarak kutlanıyor

ANKARA-1944 yılında,ırkçılık ve Turancılık suçlarından yapılan tutuklamalar "Türkçülük Bayramı" olarak kutlandı.

Ülkü Ocakları ve MHP yanlısı gazeteler, 3 Mayıs 1944 yılında ırkçılık ve Turancılıktan tutuklanan Nihal Atsız, Alpaslan Türkeş ve arkadaşlarını "milliyetçi kahramanlar" olarak duyuruyorlar.

1944 yılında "Irkçılık, Turancılık ve Gizli Cemiyet Kurmak" iddiasıyla tutuklananlar arasında şu isimler yer almaktadır:

Edebiyat Öğretmeni Nihal Adsız, Üsteğmen Alpaslan Türkeş, Tarih Profesörü Zeki Velidi Toğan, Yüzbaşı Hasan Ferit Cansever Tarih Öğretmeni Namık Orkun Edebiyat Öğretmeni Nejdet Sancar, Üsteğmen Fethi Teyetoğlu, öğrenci Reha Oğuz Türkkan, Asteğmen Zeki Sofuoğlu, Sait Bilgiç, Devlet Konservatuarı Müdürü Orhan Saik Gökyay, Dışişleri Memuru Hikmet Tanyu, Asteğmen Nurullah Barıman.

TÜRKEŞ'İN SÖZLERİ

MHP Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Alpaslan Türkeş ilan ettikleri "Türkçülük Bayramı" ile ilgili olarak partisinin yayın organında özetle şöyle dedi

"12 Martta Türk ordusunun verdiği muhtıra ne idiyse, 3 Mayıs 1944 de Türk milliyetçilerinin şahlanışı da odur. 12 Mart komünist bir ihtilâli önlemişti. 3 Mayısın meçhul kalan gençleri de o devrin hainlerinin komünizan faaliyetlerini ortaya çıkarmıştır. 3 Mayıs bir dönüm noktasıdır ve bugünün milliyetçileri o tarihin kahramanlarına çok şey borçludurlar."

KISA HABERLER

BAKANLIKLARARASI GENİŞLETİLMİŞ EKONOMİK KURUL TOPLANDI...

ANKARA-Bakanlıklararası Genişletilmiş Ekonomik Kurul, dün saat 10.00'da Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Prof. Necmettin Erbakan'ın başkanlığında toplandı. Toplantıya Kamu İktisadi Kuruluşları Genel Müdürleri de katıldılar. Bakanlıklararası Genişletilmiş Ekonomik Kurulda kamu ihracatının artırılması ve hızlandırılması için alınacak tedbirlerin görüşüleceği öğrenildi. (THA)

●

DALOKAY PARİS'E GİDİYOR...

ANKARA-Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay 4 Mayıs'da Paris'de başlayacak Avrupa günü"ne katılmak üzere dün Fransa'ya gitti. Dalokay, Türkiye'yi temsilen katılacağı toplantıdan 5 Mayıs Carşamba günü dönecek.

●

BİR YAYLA'YA "DR. SADİ IRMAK" ADI VERİLDİ...

KONYA- Mut ilçesine bağlı Kanalga yaylasının adı Belediye Meclisinin kararıyla "Dr. Sadi Irmak Yaylası" olarak değiştirildi.

Eski Başbakan ve Kontenjan Senatörü Dr. Irmak, adının verildiği yaylayı ziyaret ederek yaylada oturanlarla tanıştı.

●

ELÂZIĞ'DA BAYAN MUHTAR ADAYI

ELÂZIĞ-Yeni kurulan Elâzığ Salıbaba semti muhtarlığına adaylığını koyanlar arasında Nuriye Bahar adında bir kadının da bulunduğu açıklandı.

Elâzığ'da ilk defa bir kadının muhtar adayı olduğu belirtildi.

●

GÜLLER AÇMAYINCA, GÜL BAYRAMI ERTELENDİ

KONYA-Konya'da 18 Mayıs'da yapılacak "Türkiye Gül Yarışması", güller henüz istenilen şekilde açmadığı için 29 Mayıs'a ertelendi.

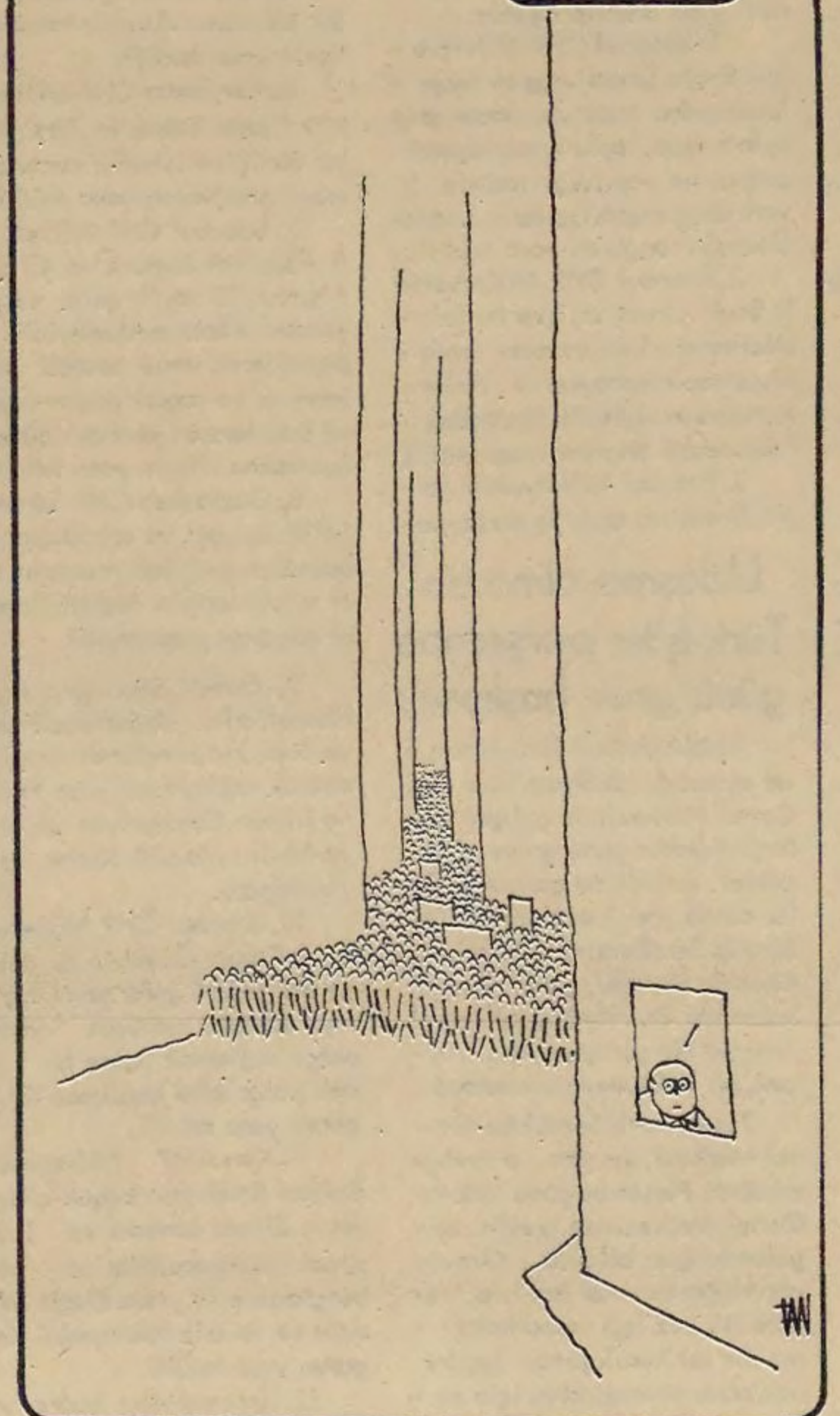
Schmidt: «Fransa ve İtalya'da Komünist iktidar felâket olmayabilir»

NEW YORK-Federal Almanya Başbakanı Helmut Schmidt Amerikan "Time" dergisinin son sayısında yer alan bir demecinde, Fransa ve İtalya'da komünistlerin hükümete katılmaları "zorunlu bir felâket" olmayabilir dedi.

"Komünistlerin Bakanlık makamlarına ve kısa bir süre önce Portekiz ve İzlanda'da daha önemli devlet hizmetlerine getirildiklerine bile tanık olduk" diyen Schmidt, böyle bir katılmadan dolayı "ne Avrupa'nın ne de NATO'nun çökmediğine" değinmiş ve "ancak vaki olmamış bir bozguna ilişkin önyargılarda bulunmak böyle bir felâketi -gerçekten- getirebilir" dedi.

Federal Almanya Başbakanı'na göre, komünistlerin yönetimin başına gelmelerini engellemek için uygulanabilecek en iyi yöntem. "İlgili devletlerce, mali, ekonomik ve sosyal alanlarda yeterli reformları gerçekleştirmektir".

Tan ORAL



BASKI YÖNTEMLERİ. SÜRGÜN. AÇIĞA ALMAK MESLEKTEN ATMAK DİSİPLİN CEZALARI MAAŞ KESME TEHDİT ETME

1

TÖB-DER üyesi olmak bütün baskıların hedefi olmaya yeterli bir neden

BASKI VE SÜRGÜN, TÜRKİYE'NİN HER YERİNDE ÖĞRETMENLERİN KADERİ HALİNE GELDİ

Cumhuriyet tarihinin hiç bir döneminde benzeri görülmemiş bir kıyım Milli Eğitim bünyesinde sürüp gidiyor. Şu son bir yıl içerisinde, önceki yıllara önceki gerici / tutucu iktidarların eğitim politikalarından daha yoğun biçimde..İlerici, yurtsever öğretmenin sürülmesi, açığa alınması, meslekten atılması, disiplin cezaları, maaş kesimleri.. Akla gelebilecek her türlü baskı yöntemi ve öğretmeni cezalandırmanın gerekçeleri de her yerde her zaman aynı:

"İhtiyaç edeniyle.."

"Sol bir siyasi görüşe sahip olması.."

"Komünizm propogandası yapmak..."

Benzeri şeyler.. Erzurum'da, Manisa'da Trabzon'da, her yerde aynı suçlamalar.. Ve açığa almalar meslekten atmalar...

ISPARTA'DA TÖB - DER'Lİ OLMAK SUÇ

Süleyman Bey'in ve biraderlerinin kenti Isparta'da TÖB-DER'li olmak, ilerici olmak öğretmen sorumluluğu duymak suç. Yok eğer siz istenilenin dışında davranırsanız, siz öğrenciye dürüst olmasını, yurtsever olmasını öğretmeye kalkışırsanız suç. Bir yıl içerisinde, baştan savma iddialarla Isparta'da, 43 öğretmene kıyıldı. 43'ü de, TÖB - DER üyesiydi. Gülkent ortaokulunda, Yalvaç ortaokulunda, Eğitim Enstitüsünde, Uluborlu'da, çeşitli ikokullarda kıyılan öğretmenlere korkulu günler yaşatı..yor. "Ülkücü Komando"denilen kabadayılara, öğretmenlere saldırmaları için buyruklar veriliyor... Öğrenciler dövülüyor.. Öğrenciler de, sudan gerekçelerle okullarından atılıyorlar.. Neresinden bakarsanız bakın bir kepazeliktir sürüp gidiyor.

MESLEKTEN ATILANLAR

İki öğretmen meslekten atıldı Isparta'da. Halil Yapagalı genç bir stajyer öğretmendi. "Stajyerliğinin kalkmaması" nedeniyle bundan böyle öğretmenlik yapmayacak. "Stajyerliğinin kalkması için gerekli yasal formaliteler yerine getirilmemiştir" denildi. Tabii gerçek neden başka ; Halil Yapagalı, TÖB - DER'e üyeydi. Ve genç öğretmen adayının ilericiliği bazı gözlere fena batıyordu. Ayten Alp'ın başına da, Halil Yapagalı'nın başına gelen geldi. Öğretmenlikten atıldı. Gelendost lisesi öğretmeniydi. . "sınıfta komünizm propagandası yapıyor" gerekçesiyle işine son verildi. O da TÖB - DER'liydi. Böyle olması da bazılarını rahatsız ediyordu.

KEREM ÇELİK'İN BAŞINA GELENLER

Kerem Çelik, Gülkent orta okulunda öğretmendi. Daha sonra il buyruğu ile Yalvaç Kumandalı ilçesi ortaokuluna gönderildi. Bir ay sonrada Yalvaç Kaymakam, Teoman Unusan, tarafından açığa alındı.

Kerem Çelik müdürlükten açığa alınırken, kaymakam onu "öğrencileri müessir düzene tahrik edici, Türk Silahlı Kuvvetlerini kötüleyen şiir ve yazıları "duvar gazetesinde yayınlatmakla suçluyordu.

Kaymakam Teoman Unusan, Kerem Çelik'e gönderdiği 7/Nisan/ 1976 tarihli yazıda şöyle diyordu:

"Okulunuz duvar gazetesi "Sesimiz" de öğrencileri Türkiye'deki müesses nizama karşı tahrik edici, Türk Silahlı Kuvvetlerini, kötüleyen tamamen siyasi görüşler kapsayan şiir ve yazılar yazıldığını bizzat müşahade ettim. Bu durum karşısında öğrencilerin siyasi ve yıkıcı görüşlerle aşılanması Ortaokul müdürlüğü ve Ortaokul öğretmenliği ile bağdaşmadığından ve görev başında kalmanız halinde bu tip kanunsuz fiileriniz devam edeceği anlaşıldığından, ayrıca tutumunuzun halk içinde de infial uyandırabileceği düşünülerek sizi Devlet Memurları Kanununun 138'nci maddesi gereğince işten el çektiriyorum."

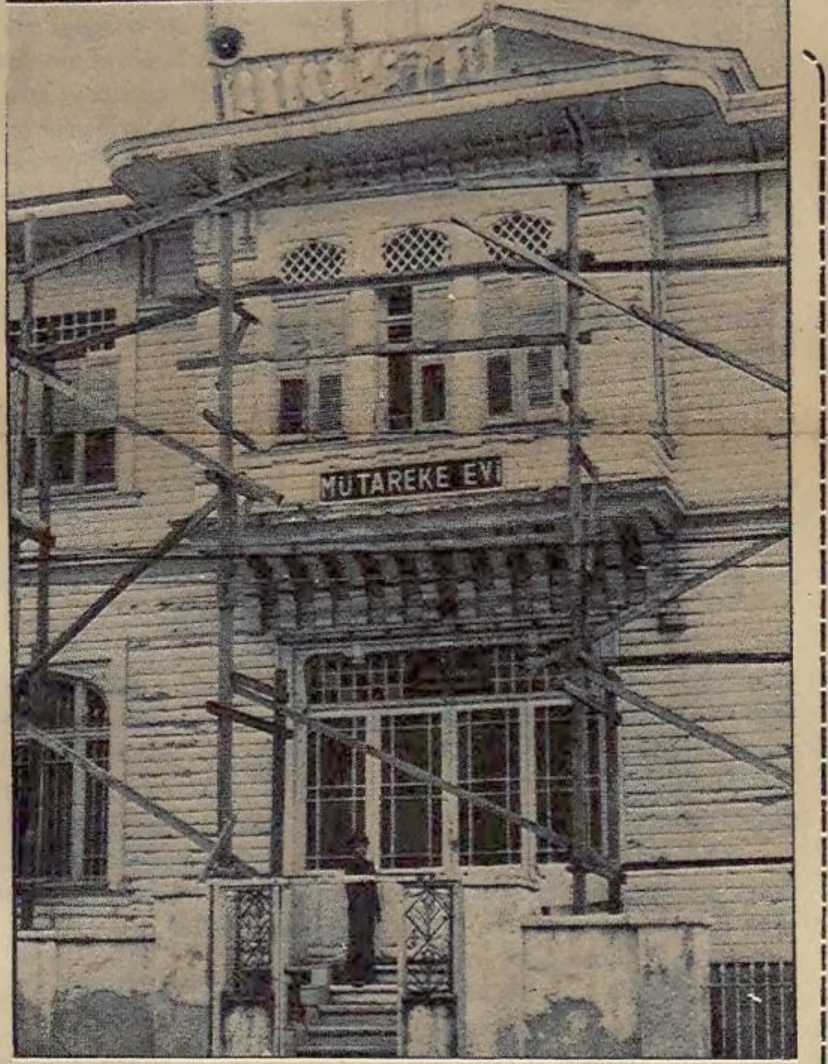
Kaymakam, Kerem Çelik'in suç işlediğini "bizzat müşahade" etmişti, ama, ne gibi suç işlenmişti, onu somut örnekleriyle bildirmedi, Bir "Savunma alma" ihtiyacını bile duymadı. Ayrıca, "Tutumunuzun halk içinde de infial uyandırabileceği."de ne demekti ?

Baştan sona, bir öğretmeni karalamak için her türlü gayretkeşlik gösterilmiş, Kerem Çelik'e de kıyılmıştı.

Dahası, Isparta Valisi de, yerel basına verdiği demeçte "Kundanlı Ortaokulu Müdürü" ben komünistim" dediği için açığa alınmıştır" diyordu.

Vali de, kaymakamın benzeriydi..

(Devam edecek)



Mütareke evi restore ediliyor

54 yıl önce Mudanya Mütakeresinin imzalandığını tarihî "mütareke evi"nin restore edilmesine başlandı.

Yıllardır içindeki eşyaların vasfını kaybetmesi ve zamanla binanın da yıkılma tehlikesiyle karşılaşması nedeniyle mütareke evinin yeniden restore edilmesine karar verildi ve bu yüzden ev ziyarete kapatıldı.

12 Ekim 1922 yılında Garp Cephesi Başkomutanı İsmet Paşa ile mağlûp Yunan temsilcisi ve Birinci Dünya Savaşını kazanmış İngiltere, Fransa, İtalya işgal orduları kumandanlarının biraraya geldiği tarihi "mütareke evi"nin tarihi değerini kaybetmeden restore edileceği bildirildi. (THA)

Politika

CHP'li Ünsal: "Tek Gıda-İş yasalara aykırı davranıyor"

Tek Gıda-İş'in Tekel sözleşmesi, sarı sendikacılığın bir belgesi olarak nitelendi

ANKARA (Politika) CHP İstanbul Milletvekili Engin Ünsal, Tekel Genel Müdürlüğü ile Türk-İş'e bağlı Tek Gıda- İş Sendikası arasında imzalanan toplu iş sözleşmesinin sarı sendikacılığın bir örneği olduğunu söyledi. Ünsal Tek Gıda İş Sendikasının toplu iş sözleşmesi dolayısıyla yayınladığı bildiride işçi çıkarlarına sendikacılığın temel ilkelerine açıkça ters düştüğünü belirtti.

Engin Ünsal, dün yayınladığı demeçte, şu görüşlere yer verdi:

"İşçilerin hukuk kurallarına aykırı bir biçimde yeni üye giriş beyannamelerini doldurmaları istenmekte ve yeni üyelik beyannamelerini istenilen biçimde doldurmayanların imzalanan sözleşmeden yararlanamayacağı belirtilmektedir. 275 sayılı toplu iş sözleşmesi yasasının 6 maddesine göre, toplu sözleşmenin yapılması sırasında sendika üyesi olan işçi, sonradan o sendikadan ayrılsa bile yapılan sözleşmeden yararlanır."

Tek Gıda-İş Sendikasının işçiyi bu yoldan tehdit etmeye ve bu davranışına Tekel Genel Müdürlüğünü ortak etmeye yasal hiç bir hakkı olmadığını belirten Ünsal, "işçilerin en doğal hakkı olan özgürce sendika seçme hakkını ortadan kaldırmayı amaçlayan bu tür girişimler karşısında işçiler direnmeli ve ülkemizde sarı sendikacılığın yaygınlaşması mutlaka önlenmelidir" dedi.

Handan Odak adlı liseli kızı öldürdüğü ileri sürülen genç yakalandı

14 Nisan günü kimliği bilinmeyen bir kişi tarafından bıçakla delik deşik edilerek öldürülen liseli kız Handan Otak isimli genç kızın katili olduğu iddia edilen Ahmet Şahin adındaki 22 yaşındaki genç polis tarafından yakalanarak göz altına alındı.

Polis, şüpheleri, Handan Otak'ın ailesini yakından tanıyan, evlerine girip çıkan Ahmet Şahin isimli genç üzerinde toplanmıştır. Soruşturmanın ilk safhasından itibaren cinayetin genç kızı seven ve bu sevginin karşılık alamayan bir genç tarafından işlenebileceği olasalığı üzerinde duran polis, olayla ilgili olarak adı geçen sanığı gözaltına aldı.

Ancak sanık iddiaları reddetmiş ve kesinlikle cinayeti işlemediğini ileri sürmüştür. Sanığın ruhi durumunu gözönüne alan ilgililer, bu kez sorgu sırasında sanığa yakınlık gösterip, böylece itimadını kazanmak istemişlerdir. Psikologlarında katıldığı ve onlar tarafından verilen bulgulara göre sürdürülen bu sorgulama yöntemi sonucu, polis sanığın suçu itiraf ettiğini açıkladı.

Topuz: Hükümet devlet yatırımlarını bile gerçekleştiremez duruma geldi

ANKARA-(Politika)- CHP Genel Sekreter Yardımcısı Ali Topuz, Demirel hükümetinin devlet yatırımlarını hemen hemen durdurduğunu söyledi. Topuz, 1976 yılının ilk 4 aylık döneminde kamu iktisadi teşebbüslerinin, yapılması gerekli yatırımlarının üçte birini bile gerçekleştiremediklerini belirtti.

Ali Topuz, Demirel ve yandaşlarının TRT'yi tek taraflı kullanarak hayali yatırımlardan söz ettiğine değindi ve döviz rezervlerinin eritildiğini, hazinenin kurutulduğunu söyledi. Yatırımların yapılamaz hale geldiğini bildiren Topuz, yatırımlar için gerekli parayı hazinenin veremediğini, gerekli olan dövizi de Merkez Bankasının sağlayamadığını belirtti.

Bağ-Kur yaşlılık aylığından yararlanma yaşının kadınlarda 50, erkeklerde 55 olması istendi

ESKİŞEHİR - Bağ - Kur'un 17-18 Mayıs tarihleri arasında İstanbul'da yapılacak olan Genel Kuruluna, Türkiye Odalar Birliğini temsilen katılacak olan Eskişehir Ticaret Odası Başkanı Mehmet Özbek, Genel Kurul'a bazı kanun değişikliği önerileri ile gideceğini açıkladı.

Bu değişiklik önerilerinin en önemlisinin, yaşlılık aylığından yararlanma yaşının kadınlarda 55, erkeklerde 60 olarak tespit eden 35'nci madde olduğunu belirten Özbek, şunları söyledi :

"Bağ-Kur kanununun 35'nci maddesi "yaşlılık aylığından yararlanabilmek için işten ayrılarak yazılı talepte bulunan sigortalının kadın ise 55 , erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve bu kanuna göre en az 15 tam yıl sigorta pirimi ödemiş olması şarttır" demektedir. Odalar Birliği olarak, biz bu maddeyi, yaşlılık aylığından yararlanabilmek için işten ayrılarak yazılı talepte bulunan sigortalının kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olması ve bu kanuna göre, en az 15 tam yıl sigorta pirimi ödemiş olması şarttır, şeklinde değiştirilmesini istiyoruz."

SBF'li Okan'ın öldürülmesi gösterilerle protesto edildi

ANKARA-(Politika)-Ankara'daki yüksek öğrenim gençliğinin liderlerinden Ali Fuat Okan'ın öldürülmesi olayı, dün Ankara'da gösterilerle kınandı. Öğrenciler, son zamanlarda, faşist güçlerin öğrenci liderlerini özellikle hedef aldıklarını öne sürdüler. Öğrenciler, son zamanlarda nişan alınarak ateş edilen ve öldürülen öğrencilerin çoğunun gençlik liderleri olduklarını söylediler.

1 Mayıs işçi bayramına katılmak için İstanbul'a giden ve orada öldürülen Ali Fuat Okan, Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği Yönetim Kurulu üyesi ve Ankara Yüksek Öğrenim Derneği denetleme kurulu üyesiydi.

Bin 500 kadar yüksek öğrenim gençliği dün öğleden sonra Ankara'nın Kızılay meydanında bir gösteri düzenlediler.



İstanbul Belediyesi yolları işgal eden araçları kaldırıyor

İstanbul'da trafiğin yoğun olduğu bölgelerde, araçların park yaparak trafiği engellemelerine mani olunması için Belediyece girişilen çalışmalar aralıksız sürdürülmekte . Bilindiği üzere, bir süre önce Laleli Genç Türk caddesi ile Karaköy meydanında bir uygulama yapılmış bu bölgelerde trafik düzeni sağlanmıştı. Belediye Başkanı Ahmet İsvan, bu çalışmalar hakkında yaptığı açıklamada İstanbul'da trafiğin düzene girmesi için eldeki yetki ve olanaklar çerçevesinde çalışıldığını bildirmiş, Belediye Başkanlığı görevine başlamadan önce, İstanbul'un trafik düzeni için çalışacağını vaad ettiğini de bu vesile ile hatırlatmıştı.

KUŞBAKIŞI

Selametli

Erbakan hoca, "Patronlar bize, nolur işçilerimizi selametli yetiştirin diye yalvarıyorlar," demiş.

Selametli işçi demek?
Patronun istediği gibi işçi demek.
Bir lokma bir hırka, diyen işçi demek.
Buna da şükür, diyen işçi demek.
Selametli işçi demek, kısaca,
Patronun selameti demek !

H. Ş.